

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Oameni, dinosauri
și umbrele magnetice

Trăim prea repede?

O treime din
resursele mondiale

Biblioteca Centrală
Regională

Sub privirile puțin intrigate ale lui Iuri Nikulin, debutanta Natalia Varlei își retușează machiajul. Curînd va răsuna comanda „motor” I (Citiți în pag. V-a articolul „Prizoniera din Caucaz și aventurile ei”).

Între cer și pămînt

Foto : V. HUHAEV

PAGINA DE UMOR

Din
experiența
unui holtei

Se caută
un cal

ANUL XXII

40

(1125)

7 oct. 1966

12 pagini, 1 leu

A. Skiriute :

S-a născut un pescar (Linogravură).

PROZĂ

Vîrtejul Iino

Unul din peisajele necunoscute, dar cu adevărat mărețe, ale naturii noastre se află doar la zece kilometri de casa din birne, în care mă refugiez vara.

Cred că cuvîntul „măreț” nu se aplică numai evenimentelor și oamenilor, ci și unora dintre peisajele patriei noastre, Rusia.

Nu îndrăgim patetismul emfatic pentru că, fără îndoială, nu știm să-l exprimăm și ne simțim îndemnați spre uscăciunea limbajului administrativ, din teama de a nu fi acuzați de sentimentalism. Cu toate acestea, unii dintre noi, și eu mă număr printre ei, îndrăznesc să spună „mărețea cîmpie Borodino” și nu pur și simplu „cîmpia Borodino”.

Măreția evenimentului își pune pecetea asupra peisajului. Pe cîmpia Borodino simțim solemnitatea naturii și ascultăm liniștea ei vibrantă, care a revenit aici după singeroasele bătălii ale celui de-al doilea război mondial și pe care nimeni n-a mai tulburat-o de atunci.

Peisajul despre care vreau să vă vorbesc poartă, ca multe ale priveliști magnifice din Rusia, un nume modest, numele de Vîrtejul Iino.

Prin farmecul lui, prin exploziile florilor simple de cîmp, peisajul dăruie sufletului o liniște profundă, la care se adaugă un sentiment curios: intrucît tot ne este dat să murim, atunci tragicul eveniment să se întimplă aici, sub razele calde ale soarelui, printre ierburile înalte.

Se poate spune că, trecînd pe lângă ele, ierburile și florile acestea — ciocoarea, trifoiul, albastrele — ne salută cu un suris binevoitor, clătîindu-și capul, pentru că bondarii cei gri și albinele le vizitează mereu, pentru a extrage cu răbdare fluidul nectarului.

Dar nu ierburile și florile, ulmii groși și sălcile plîngătoare conferă locurilor farmecul lor. El se află în spațiul imens ce se așterne în fața ochilor, cu planurile, din ce în ce mai îndepărtate, ce se ridică în scară, unul după altul.

Fiecare plan îndepărtat — eu am numărat șase planuri de acest fel — își are, așa cum spun pictorii, propria sa culoare, propria sa lumină și propria sa atmosferă.

Ai spune că o baghetă magică a adunat aici toate splendorile Rusiei centrale și le-a desfășurat pe această vastă panoramă ondulată, în vaporii de aer supraîncălziți.

În primul plan, un tîpșan cu iarbă, atins de secetă, își etalează covorul verde, smălțuit cu flori. În spatele ierburilor uscate, se zărește o terasă care mărginește riul, acoperită cu niște tufe, de un roz pal. Ele sînt acum vestejite și, pe deasupra bulboanelor sumbre și adînci, se rotesc sumedenie de petale ofilite.

În planul al doilea, pe celălalt mal, asemenea unor rotocoale de fum gri-verzui, se înalță sălcii și răchitele bătrîne, îmbăiate de razele arzătoare ale soarelui. Frunzele lor uțirnă ca într-un somn letargic, pînă cînd o pală de vin, stîrniată de cine știe cine, le însuflește. Atunci, însă, întreg regatul de sălcii și răchite de pe mal se transformă într-o cascadă de frunze ce freacă. Riul este semănat cu mici

bancuri de nisip. Apa trece murmurînd pe fundul pietros, cu mușchi scînteietori. În cercuri concentrice undele proaspete se lovesc de mal.

Ceva mai departe, în planul al treilea, se înalță pădurea, spre culmile orizontului. De aici, ea pare de nepătruns, asemenea unor stoguri de fin proaspăt, ridicate de niște uriași. Privind cu atenție poți ghici, însă, cu ajutorul umbrelor și nuanțelor de culoare, drumurile și potecile ce străbat pădurea și prăpastiile fără fund. În aceste prăpastii se ascund lacuri fermecate, cu ape de culoare măslinie, din pricina acelor de brad.

Deasupra arborilor planează, neobosiți, ulii. Iar căldura apăsătoare anunță furtuna.

Ici și colo, pădurea se deschide. În breșele ivite se află lanuri de secară coaptă, de hrișcă și de grâu, în linii întretăiate, care se ridică cu o mișcare lină pînă la limitele pămîntului și se pierd în negura ce însoțește mereu orizonturile îndepărtate.

În această negură, fișile de ogoare aruncă raze de aramă, mate. Griul, hrișca și secara sînt pe cale de a se coace și trosnetul lor sec, precum și rumoarea spicelor scurte acoperă orizontul de la un capăt la altul, ca muzica majestuoasă a secerișului.

Iar mai jos, în spatele ogoarelor, se ghemuiesc la pămînt sute de sate, răspîndite pînă la granița apuseană. Din ele emană — sau cel puțin aceasta e impresia — aroma pînii de secară din cuploare, aroma străveche și familiară a satului rus. Deasupra ultimului plan plutește o ceață albăstrie, care se întinde sub orizont, foarte jos, deasupra pămîntului. Se văd de-abia sclipind scînteii, ca niște fluturi de mica, ce fac să palpite, înainte de a se stinge, ceața albăstruie. Și deasupra lor, pe cerul cald, vagabondează nori, majestuoși, ca niște lebede strălucitoare.

Dincolo de Vîrtejul Iino se zărește în depărtare un zid verde: pădurea de pe malul drept al Okai. În spate, și mai departe, se ascunde domeniul Bogimovo și, în umbra deasă a bătrînului parc, castelul cu terasele și ferestrele sale venețiene.

Aici a locuit Cehov care a scris „Insula Sahalin” și „Casa cu mezanin”, povestirea de dragoste nespuse de tristă; tinăra și drăguța ei eroină a părăsit aceste locuri pentru totdeauna, dar tristețea lui Cehov a rămas. Ea trăiește în profunzimea aleelor umede, în încăperile goale ale casei, unde fluturii de noapte își fac somnul pe cercevelele prăfuite ale ferestrelor. Dacă atingeți unul din acești fluturi veți vedea că e mort.

Lacul este acoperit cu un covor verde, enorm, de mătasea broaștei. Urmașii crapilor pe care îi pescuia aici Cehov se înfruptă din alge cu mușcături ușoare, oferind soarelui cînd o parte, cînd alta din trupul lor de aur vechi.

Dar Cehov lipsește. La moartea lui, aveam doisprezece ani. Îmi aduc aminte cum s-au înfiorat umerii tatălui meu și cum a început să-i tremure capul cînd a aflat de moartea lui Cehov. Cum s-a întors deodată și a ieșit din casă, pentru a da friu liber, în singurătate, marii sale dureri.

Nici un scriitor rus, în afară de Pușkin și Tolstoi, n-a fost plîns cu atîta jale ca Cehov, pentru că el n-a fost numai un scriitor genial, ci și o ființă scumpă tuturor.

El cunoștea calea generozității, a demnității și a fericirii omenești și ne-a lăsat reperaie acestui drum.

Konstantin Paustovski

VITRINA

Oameni simpli

Destinul lui Feodor Kuzkin străbate povestirea lui B. Mojaev, cu toate datele ce ni le oferă o existență neocolită de evenimentele epocii.

Biografia lui înscrie în primele ei file viața aspră a unui copil rămas de timpuriu orfan și nevoit să argătească pe la curțile țăranilor bogați. Dar chiar din anii aceia, deosebit de grei, Feodor Kuzkin se dovedește extrem de rezistent la toate încercările, cu rezerve inepuizabile de vitalitate spirituală, deloc dispus să accepte supus realitatea în aspectele ei jignitoare și dureroase. Rezistența aceasta la intemperiiile vieții, capacitatea de a-și păstra intacte rezervele de optimism și încredere în viață îi aduc porecla de Jivoi (cel viu), care i se potrivește la fel de bine și mai tîrziu după 40 de ani de viață, inconjurat de o familie numeroasă. Autorul ne lasă să înțelegem că supranumele acesta, cu un sens evident metaforic, îl va însoți cu drepturi depline pînă la sfîrșitul vieții, pentru că el este unul din cei mulți, unul din oamenii simpli care ară, seamănă și culeg, se bat vitejește cu dușmanul, oricît de necesar este nevoie și nu-și uită cîntecele tinereții.

Avdotia, cu care Feodor împarte și binele și răul de multă vreme, e plămădită din același aluat. Ea trece împreună cu el peste toate încercările, îi rămîne mereu credincioasă și de neclintit în sentimentele sale chiar dacă nu știe să zîmbească la fel de ușor ca soțul ei și chiar dacă, uneori, răsucirile spontane ale lui Feodor o alarmează, descoperindu-i alt orizont.

Revoluția îl găsește pe Jivoi copt pentru a-i înțelege cerințele și fostul argat se înregimentează de îndată sub steagul ei. Ajunge curînd secretarul sovietului sătesc, cînd această slujbă nu era deloc plăcută și cerea o mare risipă de energie și de altruism autentic. Cîțiva ani mai tîrziu este trimis la cursurile tinerilor juriști. Desființate înainte de a le fi terminat, Jivoi se pomenește uns președintele unui colhoz dintr-o regiune necunoscută, funcție pe care n-o acceptă și din care cauză are de suferit. Dar războiul îl împinge în rîndurile combatanților și la terminarea lui se întoarce în sat cu trei decorații și tot aștepta degete lipsă la mîna dreaptă.

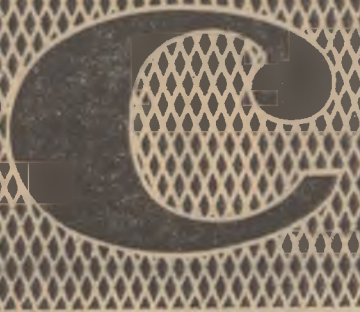
Anii imediat următori războiului sînt deosebit de grei, dar Kuzkin își merită și acum pe deplin porecla. Așa cum și-o va merita și mai tîrziu, cînd va intra în conflict cu noul președinte de colhoz, Guzenkovi. Cu sprijinul unor activiști de partid, înțelegători și energici, el va trece și peste această nouă încercare, pînă cînd principiile lui de om simplu, demn și drept, se vor impune definitiv.

*) B. Mojaev: „Din viața lui Feodor Kuzkin”, revista „Novii Mir nr. 7/1966.

Moscova, Casa prieteniei popoarelor. Seară consacrată centenarului George Coșbuc.

cartea

INTERVIU

Primul tîrg de carte

Intr-un interviu acordat revistei „Literaturnaia Rossia”, Ivan Smirnov, președintele Comitetului editorial de pe lângă Consiliul de Miniștri al R.S.F.S.R., și-a împărtășit impresiile despre primul tîrg de carte din Uniunea Sovietică, care a avut loc la Reazan.

Tîrgul a fost adăpostit în Palatul de cultură și a înfățișat vizitatorilor și cumpărătorilor peste 12 000 de titluri din cele mai diferite domenii, într-un tiraj de peste 2 milioane de exemplare. În cadrul Tîrgului, organizațiile comerciale sovietice care se ocupă cu difuzarea cărții au încheiat peste 1 500 de contracte cu diferite edituri din R.S.F.S.R.

Cumpărătorii au manifestat un interes deosebit pentru cartea politică, în legătură cu aniversarea a 50 de ani de la Revoluția din Octombrie, ce va avea loc anul viitor. Au fost încheiate numeroase achiziții anticipate ale lucrărilor despre Marx, Engels și Vladimir Ilici Lenin.

Literatura beletristică a ocupat în standurile Tîrgului de la Reazan un loc de onoare. Romanele, culegerile de versuri, de schițe și nuvele ale editurilor „Sovetski Pisateli”, „Hudojestvennaia Literatura” și „Detskaia Literatura” au atras atenția vizitatorilor prin varietatea prezentării lor grafice.

Tîrgul de la Reazan a fost prima manifestare de acest fel din Uniunea Sovietică. Cu toate că el a fost consacrat în special cărții tipărite în R.S.F.S.R., standurile lui au cuprins exponate și din alte republici sovietice, iar printre cumpărători s-au aflat și reprezentanții unor organizații comerciale din Ucraina, Bielorusia, Kirghizia și altele. Tîrgul a evidențiat necesitatea unor contacte sistematice între edituri și organizațiile comerciale ce se ocupă cu difuzarea cărții, precum și între organizațiile comerciale din diferitele regiuni ale R.S.F.S.R. și din diferitele republici sovietice. El a oferit prilejul de a se studia necesitățile de pe piața cărții și preferințele cititorilor.

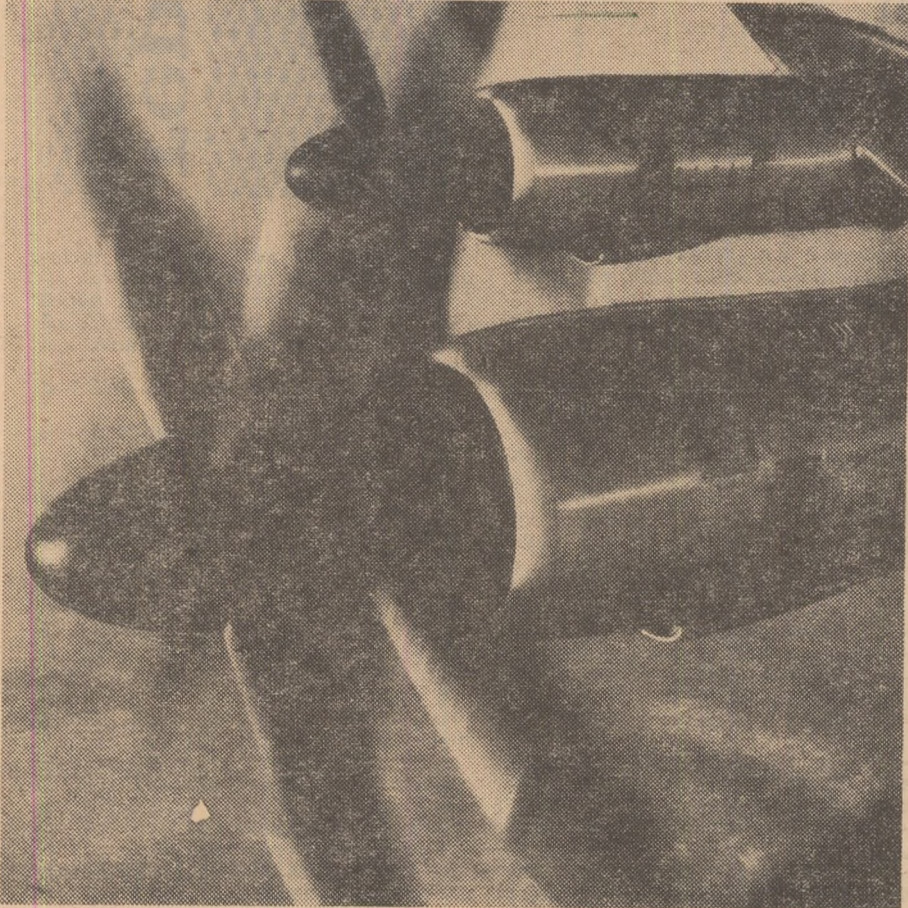

Ce nu știi călătorii?

Comandantul navei comunică prin stația de ultrascurte:
— Vnukovo, sint 44568, permiteți-mi să decolez, plec în cursa 705.

Dispecerul cu decolarea îi răspunde:
— 44568, poți decola. Pista de decolare nr. 2, capul compas 240.

Dispecerul cu decolarea are și câteva ajutoare care îi arată pilotului drumul

„Tu-114” cere aterizare.

spre start. Apoi intervine dispecerul cu startul care comunică comandantului navei starea timpului în zona aeroportului și îi permite zborul.

Îndată ce avionul iese din zona aerodromului, dispecerul cu startul îl dă în primire serviciului de dispeceri raional. Întreg teritoriul sovietic este împărțit în „zone de acțiune”, fiecare fiind sub controlul cite unui aerodrom. Avioanele aflate concomitent în aer zboară la diverse înălțimi. Astfel, navele aeriene care fac curse între zero și 179 de grade ocupă în zbor înălțimile exprimate în cifre cu soț — 6000, 8000, 10.000 de metri etc. iar cele cu itinerarii între 180—359 de grade ocupă înălțimile fără soț.

Moscova are patru aeroporturi dispuse în tot atâtea colțuri ale orașului și fiecare deservește anumite direcții. De aceea este exclusă întretărirea traseelor lor. În apropierea capitalei, navele aeriene circulă pe „coridoare” precis delimitate de radiofarurile terestre. Nici un avion nu poate devia de la acest „coridor” cu mai mult de 150 de metri.

Cît timp navele se află în cursă zborul lor este urmărit de sute de oameni prin intermediul radiofarurilor, radiolocatorilor și al altor aparate de mare precizie. Privind prin „radiofereastră”, dispecerul pot stabili în orice moment locul și direcția avionului.

În clipa cînd nava se apropie de aerodrom echipajul ei raportează punctului de comandă unde se află. În același

timp dispecerul pot primi rapoarte asemănătoare și de la alte nave. Dar fiecare i se acordă atenția cuvenită și, după ce trec de la un dispecer la altul, avioanele aterizează. Noaptea și pe timp nefavorabil avioanele sint „conduse” spre pista de aterizare de aparate de mare precizie.

Cînd o navă aeriană vine la aterizare spre un aeroport cu vizibilitatea foarte redusă din cauza norilor, ea urmează drumul deschis în eter de radiofarurile de pantă și de direcție. Pe pămînt avionul este întimpinat de un sistem automat de aterizare în cazurile cînd norii

dane, se înalță clădiri moderne de cîte 15 etaje. Printre construcțiile recente se numără gara și un splendid palat al sporturilor. Cartierul de locuințe Sabustalo crește văzînd cu ochii.

Pînă și natura nu mai e aceeași ca pe vremuri. În vârful muntelui David s-a creat un parc, pînă la care se ajunge repede, grație unui teleferic. Insula Modato, din mijlocul Kurei, transformată și ea în parc, a fost legată de uscat prin umplerea brațului drept al fluviului și prefacerea lui într-un chei. Pe munții odinioară golași din împrejurimi înverzesc acum pădurile. Cum de și-au înfipt copacii rădăcinile în costișele stîncose? Prin intervenția omului. Acesta a făcut să explodeze roca, dinamitînd-o, iar golurile ivite le-a umplut cu pămînt, sîdînd apoi arborii.

Și tot prin destoinicia umană s-a pus capăt aridității din stepa Samgari, la marginea orașului. Irigată de canalele în evantai ale riurilor Iori și Kura, ea a devenit acum teren de cultură pentru bumbac și viță de vie.

COMBUSTIBIL

O treime din resursele mondiale

Industria gazelor este una din cele mai noi ramuri ale economiei sovietice. Dar perspectivele dezvoltării ei sint uriașe. Nici nu s-ar putea altfel, dată fiind baza solidă pe care se sprijină. Căci U.R.S.S. dispune azi de peste o treime din resursele mondiale de gaze.

Încă de pe acum tînăra industrie alimentează marile centre industriale ale țării. De asemenea, ea contribuie la îmbunătățirea structurii bilanțului de combustibil și la realizarea de importante economii. În cursul septenaliului trecut statul sovietic a economisit pe seama folosirii gazelor în industrie aproape opt miliarde de ruble. Această sumă este de două ori mai mare decît totalul investițiilor în industria gazelor în aceeași perioadă de timp. În clipa de față funcționează cu gaze aproximativ două treimi din furnalele și cuptoarele Martin de pe întreg cuprinsul U.R.S.S. Totodată, peste 50 de milioane de cetățeni folosesc gazele în gospodăriile lor.

Actualul cincinal sovietic prevede pentru industria gazelor ritmuri și mai rapide de dezvoltare. Astfel, în 1970 ea va realiza 240 miliarde de metri cubi de gaze. Pînă în 1970 vor fi create și noi centre importante ale acestei ramuri în Turkmenia, Uzbekistan, Kazahstan, Siberia apuseană și răsăriteană. Regiuni noi, nepuse încă în valoare, vor furniza circa 60 la sută din volumul total de gaze prevăzut în plan. Va începe exploatarea a 170 de noi zăcăminte de gaze și va spori de șapte ori capacitatea rezervoarelor subterane pentru păstrarea gazelor. Siberia apuseană și Asia centrală vor deveni baze importante de aprovizionare cu combustibil albastru. În acest scop se proiectează și se construiesc conducte de mare capacitate care vor lega Asia centrală cu centrul U.R.S.S., Siberia apuseană cu partea europeană a țării și raioanele din nordul regiunii Tiumen cu Uralul etc.

Cu fiecare an sporește nivelul mecanizării pe șantierele de construcție a conductelor magistrale de gaze. Astfel, lucrările de terasament ca și cele de construcție propriu zise și de montaj sint aproape în întregime mecanizate. Totuși, nu rareori constructorii magistralelor de oțel săvîrșesc adevărate fapte de vitejie în lupta lor aprigă cu natura. Iată un singur exemplu. Anul trecut a fost terminată conducta de gaze Igrim-Serov (regiunea Sverdlovsk). Bătălia cu natura a durat aici 750 de zile. Traseul trece pe o distanță de 150 de kilometri prin numeroase mlaștini iar pe o porțiune de 50 de kilometri prin munți, peste riuri, prin taiga.

Cînd claxonarea e interzisă.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Comorile Iakutiei

La muzeul geologic din Iakutsk, capitala R.S.S.A. Iakute, vizitatorul poate admira diferite aspecte de topaz și jasp, malachit, cuarț aurifer și mica, minerale metalice și cărbune, petrol și gaze lichefiate. Sint mostre care atestă bogăția subsolului iakut, despre care localnicii obișnuiesc să spună că „conține toate elementele cuprinse în tabloul lui Mendeleev”. În taigaua mlăștinoasă au fost descoperite, în 1955, și diamante. Dar și înainte de aceasta industria extractivă a republicii era înfloritoare. Pe întinsul ei sint exploatare numeroase mine de aur, tungsten, cositor și cărbune, însă descoperirea filoanelor diamantifere a accelerat dezvoltarea industrială a îndepărtatului ținut nordic.

În cursul actualului cincinal extracția diamantelor și aurului va crește considerabil: vor fi construite noi centrale electrice și uzine de tratament a minereurilor, vor fi date în exploatare noi mine, iar nepermisoarele mlaștini ale taigalei vor fi străbătute pe distanțe de sute de kilometri de pilonii argintii ai liniilor de înaltă tensiune. Prospectorii au stabilit că subsolul Iakutiei e împințit de „coșuri” diamantifere, unele mai promițătoare ca altele. În zona coșului „Udacinaia”, extrem de bogat, situat în apropierea Cercului polar urmează să se construiască un nou și mare combinat de extragere și tratare a rocilor diamantifere. El va concentra în jurul lui o adevărată așezare omească cu școli, magazine, cinematografe, săli de sport modern construite și întrunind, în ciuda izolării, toate condițiile unei vieți civilizate.

La peste 1000 km depărtare, în regiunea cursului superior al fluviului Iana, unde au fost descoperite importante zăcăminte de cositor, va fi cons-

Prin taiga e mai prudent să circuli cu autoșenileta.

truit un alt oraș—Deputatski. Decomdată noua așezare nu numără decît trei mii de locuitori, muncitori la minele de cositor, dar în cursul cincinalului extracția va fi considerabil sporită, așa că populația va atinge în scurtă vreme cifra de 9000. O altă așezare nouă va lua ființă în apropiere de Mirnii, unde geologii au depistat importante zăcăminte de calcar. În fine, în regiunea Ciulman, din sudul Iakutiei, bogată în cărbune cocsificabil și minereu de fier, va fi amplasată o mare uzină siderurgică, în preajma căreia va fi ridicat de asemenea un orașel.

De o mare însemnătate pentru economia Iakutiei sint și cursurile de apă care o străbat. S-a calculat, de pildă, că numai puterea instalată a hidrocentralelor ce ar putea fi construite în bazinul Ianei depășește 7.000.000 kW! Și Iana nu e cel mai mare curs de apă a Iakutiei, pe teritoriul căreia își poartă undele spre ocean fluvii uriașe ca Lena, Kolima, Viliui, Aldan sau Indighirka. Specialiștii au calculat că construcția unor hidrocentrale cu o putere, de pildă, de 2,5 milioane kW e realizabilă în timp scurt, așa că noile unități ale industriei extractive iakute vor fi asigurate cu energia electrică necesară procesului de producție.

ATLAS SOVIETIC

În capitala Gruziei

Tbilisi se numără printre cele mai vechi orașe din lume: vîrsta lui a depășit pragul celor 1500 de ani. Dar ceea ce îl caracterizează este departe de a fi bătrînețea.

Dominată de peretele abrupt al muntelui David (cărui localnici îi spun Mtațminda), capitala Gruziei sovietice este scaldată de un aer pur, încălzit de razele unui soare generos și îndulcit de răsuflarea calmă a riului Kura, care îl străbate de la un capăt la celălalt.

Înainte de revoluție Tbilisi era o așezare de funcționari și comercianți. Cel mai înalt dregător era guvernatorul general al Caucazului (post cu nume răsunător, dar care adesea servea drept surghiun deghizat pentru ofițerii superiori căzuți în dizgrația țarului). Industria — dacă îi putem spune așa — se limita la un atelier de căi ferate și la câteva mărunte întreprinderi de prelucrare semimeșteșugărească a pieilor. În orice caz, numărul poliștilor și al soldaților întrecea pe cel al muncitorilor.

Orașul de astăzi este un mare centru industrial. În uzinele sale se produc echipamente complexe pentru fabricile Transcaucaziei, locomotive electrice cu opt osii, încălțăminte, țesături etc. Numai uzina de construcții mecanice produce mai multe mașini-unelte decît întreaga Rusie țaristă.

Combustibilul cel mai utilizat e gazul natural, pe care Tbilisi îl primește prin două conducte: una care vine din Azerbaidjan, cealaltă care străbate tot lanțul muntos al Caucazului, pornind tocmai din Ordjonikidze (R.S.S.A. Osetină de Nord).

Vechiul Tbilisi supraviețuiește în ruinele fortăreței, în turnurile ascuțite ale bisericilor, într-o serie de case de demult, cocoțate pe povîrnișuri. Dar nota dominantă o conferă noul. Acolo unde pe timpuri nu existau decît mai-

actualitatea

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țarm
(XI)

Odesa 1933. Otto Grün, secretarul Consulatului german din oraș, a făcut câteva călătorii suspecte la Nijnelimansk, centru industrial care executa o comandă specială pentru flota militară sovietică. Alexei Karotin, Leonid, Slavin și Kiril Rostovțev, lucrători ai serviciului de contra-informații sovietic, primesc misiunea să stabilească motivul deplasărilor lui Otto Grün. Și, din treaptă în treaptă, ei dau de firul unei afaceri complicate. Bănuielele cad asupra lui Gheorghi Karlovici Wehrman, juristul la „Exporthleb”, și asupra inginerului Șevțov, acesta din urmă fiind chiar demascat de Karotin.

— M-am întors acasă și atunci am săvârșit prima greșală. Știam că apăruse o lege care cerea ca toți foștii ofițeri să se înregistreze. Dar mă temeam, mă temeam că voi fi arestat sau deportat, despărțit de rudele cărora le dusesem dorul în timpul războiului. Și nu m-am înregistrat. Mi-am adunat familia, am strâns ceva din lucruri și m-am mutat la Nijnelimansk. Nădăjduiam că într-un oraș străin, unde nu mă cunoștea nimeni, voi putea trăi liniștit, fără să fiu descoperit. Doream cu ardoare un singur lucru: să uit, să uit, să uit pentru totdeauna trecutul, să muncesc cinstit, ca un cetățean loial. Curind, însă, mi-am dat seama că ofițerii albgardiști, care își declaraseră sincer trecutul, trăiau liniștiți, fără să fie supuși represaliilor.

— După ce te-ai convins că așa stau lucrurile, de ce nu ți-ai recunoscut totuși vina și nu te-ai înregistrat?

— A fost a doua greșală a mea — răspunse îndurerat Șevțov. — M-am temut că o să fiu tras la răspundere pentru că n-am declarat la timp...

— Ce s-a întâmplat mai departe?

— Am muncit, am fost avansat iar acum pot spune că mă bucur de renumele unui apreciat specialist în construcția navală — rosti Șevțov cu oarecare mândrie în glas. Imediat însă reveni la trista realitate: — Doamne, ce se va întâmpla cu soția mea, nu va putea suporta lovitura. Dar fata?... Am o fiică studentă, i-am distrus viața...

— Ei, Ivan Mihailici, Ivan Mihailici. Ce vrei acum? Să te consolez? Nu mă lasă nici funcția, nici conștiința. Pot să-ți spun încă o dată că multe depind de dumneata.

— Anul trecut — continuă Șevțov — m-am întâlnit într-o zi pe stradă cu un coleg din regimentul de fier. Mai mult, cindva omul asta a fost prieten cu mine. S-a bucurat mult cind m-a văzut. Eu însă mă gândeam numai la un singur lucru: cum să procedez mai departe?

— Se numește Sturm?

— Îl cunoști?

— Puțin...

— Am încercat să evit întâlnirile, mai ales cind am aflat că el se înregistrase. Dar Sturm a început să mă viziteze acasă. Cu timpul am încetat să mă tem, deoarece Ernst se purta cu mine cald, prietenește. Din cind în cind, mă duceam și eu pe la el. Și fetele noastre s-au împrietenit. Pentru că și Sturm are o fiică destul de mare, Anna. Apoi, nu știu cum se face, am început să ne vedem din ce în ce mai rar. În schimb între Lilia — fiica mea — și Anna Sturm s-a înfiripat o strinsă prietenie. Acum trei luni, Lilia mi-a spus că Ernst Ivanovici mi-a trimis vorbă prin Anna să trec într-o seară pe la el, căci s-a plictisit și ar vrea să mă stea de vorbă cu mine. N-am refuzat. Dar cind m-am dus la el acasă am fost surprins de schimbarea survenită în atitudinea lui față de mine. Vorbea tăios, poruncitor.

— Ce a spus?

— Că omenirea a intrat într-o nouă fază a istoriei. Că se apropie evenimente mari.

— La ce se referea?

— La venirea la putere în Germania

a național-socialiștilor. Mi-a spus că Hitler este personalitatea puternică, conducătorul de care are nevoie lumea noastră în descompunere. A sosit timpul, mi-a spus Sturm, ca adevărații patrioți ruși să pună din nou mina pe arme, pentru ca, sub egida Germaniei național-socialiste, să elibereze patria în suferință de sub comuniști!

— Cum ai reacționat la afirmațiile lui Sturm?

— A vorbit atât de mult și de bombastic, încît am izbutit să-mi adun gîndurile. I-am spus că de mult nu mă mai interesează politica. Dar Sturm m-a întrerupt, afirmînd că de acum încolo trebuie să mă supun orbește lui, să-l execut fără să crînesc dispozițiile. Am fost uluit. M-am indignat, am încercat să refuz. Atunci el mi-a propus să aleg: sau îi îndeplinesc ordinele sau... organele în drept vor afla că am fost ofițer albgardist și nu m-am înregistrat. Sturm era bine informat despre situația mea.

— Deci ai acceptat?

— Da, am acceptat — confirmă docil Șevțov. — Sturm a încercat să mă li-

Desen de N. Popov

niștească, asigurîndu-mă că n-are să abuzeze de mine, că voi primi rareori misiuni. Chiar atunci mi-a dat un plic și mi-a poruncit ca în prima simbătă să-l duc în stația Ziminka.

— Ah, Ivan Mihailici, Ivan Mihailici... Constat totuși că mă socotești din cale afară de naiv.

— Nu înțeleg.

— Te-ai speriat cumplit că Sturm o să te denunțe ca ofițer albgardist, dar nu te-ai temut să faci un lucru mult mai riscant. E oare logic, stimată Ivan

Mihailovici? Sau Ernst Ivanovici știa despre dumneata ceva mult mai compromițător?

Șevțov închise ochii. După o clipă de tăcere, făcu un gest disperat cu mina.

— Acum fie ce-o fi, rosti el. Ce mai am de pierdut? Și de data asta ai dreptate. Știi, mai de mult mi s-a întimplat un lucru neplăcut. A trebuit să iau interogatoriul unui prizonier, mai exact unui bolșevic ilegalist. Nu, nu, să nu crezi cumva că nu m-am purtat corect dar fusese prins în flagrant delict... Cu alte cuvinte, a trebuit... am fost obligat... să asist la execuția lui — conchise Șevțov, apăsîndu-și puternic templele cu mina. Apoi își turnă un pahar de coniac și-l dădu pe gît.

— Asta-i altceva — am observat eu. Acum lucrurile sînt clare. Dar Sturm ți-a spus că vei deveni membru al unei organizații clandestine de spionaj?

— Nu, nu mi-a dat explicații amănunțite. Dar și fără asta am înțeles, desigur, despre ce-i vorba.

— Ce misiuni ai îndeplinit pînă acum?

— Am transportat documente. Sînt curierul lui Sturm. De altminteri, ce rost are să-ți mai spun, dumneata știi foarte bine cum am procedat.

— De cîte ori ai fost la Ziminka?

— Astăzi a cincea oară. După prima călătorie a urmat o pauză lungă, cam de o lună. Apoi Sturm m-a trimis din nou. Și iarăși am făcut pauză. În ultimul timp însă a trebuit să plec în fiecare saptămînă. I-am spus că este riscant, că de fiecare dată trebuie să ticluiesc altă minciună pentru a justifica absența mea de acasă în ajun de duminică. Dar Sturm era necruțător. Cred că a izbutit să stabilească o legătură permanentă, care-i furnizează regulat informații.

— Asta este terminologia profesională. Zi mai bine că e vorba de sustragere de documente, de spionaj.

— Da, aj dreptate — incuviințăa coșșit inginerul.

— Plicul ți-l înmîna de fiecare dată Sturm personal?

— Nu, îmi trimitea planurile virite în cărți împrumutate de la bibliotecă.

— Ultima dată cu un roman de Aldington?

— Și pe asta o știi?

— Păi l-ai citit în drum spre Ziminka. În treacănt fie spus, și asta a fost o imprudență din partea dumitale, Ivan Mihailovici. Cum se poate să faci o asemenea greșală? Cartea a fost înregistrată pe numele lui Sturm, lucru destul de compromițător pentru dumneata.

— Ce să mai vorbim acum! — răspunse inginerul posomorît.

— Bine, am pus punct la această chestiune. Adică nu, punct și virgulă. Ia spune-mi, Sturm ți-a dezvăluit numele membrilor grupului?

— Nu, nu mi-a pomenit nimic despre asta. De altminteri, așa cum am mai spus, Sturm nu mi-a dat nici un fel de explicații. Dar... știi, de obicei cărțile împrumutate de la bibliotecă mi le aducea fiica lui, Anna.

— De obicei? Inseamnă că au fost și excepții?

— Una singură. Despre asta și vreau să vorbesc. Într-o seară, acum trei săptămîni, eram acasă, într-o dispoziție foarte proastă pentru că presimțeam că dintr-o clipă într-alta avea să vină fiica lui Ernst. Cind am auzit soneria, am ieșit eu să deschid. Dar în locul Annei, în fața mea se afla un individ necunoscut. Cel puțin așa mi s-a părut în prima clipă. După ce a intrat însă în biroul meu, l-am recunoscut, deși se schimbase mult, chelise și își răselele mustața. Bineînțeles că venirea lui nu m-a bucurat de fel. Era, ca și Sturm, un vechi tovarăș de arme. Se numește Letzen, Wilhelm Franzevici Letzen.

La auzul numelui, am dat din cap de parcă l-aș fi cunoscut de cind lumea, lucru care lui Șevțov i s-a părut foarte firesc.

— Pînă atunci nu-l întîlnisem niciodată în oraș — continuă inginerul. — Mi-a spus că a venit ca să-mi aducă plicul de la Ernst Ivanovici, pentru că Anna nu se simțea bine și nu putea ieși din casă.

— De ce nu te-ai bucurat cind l-ai văzut pe Letzen?

— Printre colegi avea reputația de om crud și... cum să spun, nu prea deștept. Faptul că un asemenea specimen face parte dintr-o organizație ilegală cu care ai și tu legătură nu este deloc îmbucurător. Cu atît mai mult cu cît m-am convins că scurgerea timpului nu-l schimbuse deloc. A început să se bată cu pumnul în piept și să spună că lucrurile se precipită și că în curind o să le arate el comuniștilor ce inseamnă un ofițer german. A lăsat chiar să se înțeleagă că este la curent cu unele lucruri foarte importante. Ca și Sturm, Letzen lucrează ca specialist militar la o școală tehnică... De altfel, mi-a spus că mai ține legătura cu cîțiva foști tovarăș de arme din regimentul de fier și chiar mi-a reproșat că mă izolez de ei.

— A pomenit vreun nume?

— Da, a vorbit de un oarecare Șverin și el specialist militar.

— Așadar Șverin și...

— Atît și nimic mai mult, te rog să mă crezi — răspunse inginerul.

— Bine, bine — am zîmbit eu neîncrezător... Dar ia spune, Sturm te plătește pentru serviciile pe care i le faci?

— Mi-a oferit o sumă dar am refuzat categoric. I-am spus că nu am nevoie de bani. Și e adevărat: cîștig bine.

— Dar dacă ai fi avut un salariu mic? — l-am întrebant.

— Ai dreptul să crezi orice despre mine. Îmi dau seama. Dar să știi că n-am luat bani de la Sturm.

— După părerea dumitale un spion care nu urmărește profituri materiale este mai bun decît unul plătit gras?

Șevțov închise ochii și clătîna încet din cap, chinuit parcă de o durere cumplită.

— O, e tîrziu — am spus eu uitîndu-mă la ceas. N-ar fi cazul să ațipim un pic? Nu mai avem de mers decît două ore.

Inginerul deschise ochii și-mi aruncă o privire neliniștită:

— Ce se va întîmpla cu mine? — mă întrebă el tulburat.

— Ce propui?

Șevțov reflectă o clipă. Apoi, căutîndu-și parcă cuvintele, rosti:

— Spune-mi, te rog, omul căruia i-am... înmînat plicul a fost... arestat?

— A, nu, de ce? Acum călătorește liniștit spre Moscova.

Inginerul căzu iarăși pe gînduri, după care îmi adresă o altă întrebare:

— Sturm... va afla despre... căderea mea?

— Nu așa de repede. Bineînțeles, dacă nu vei fi arestat imediat.

Șevțov scoase un oftat de ușurare, se înșenina la față și prinse puțină culoare.

— Inseamnă că putești face în așa fel încît Sturm să creadă că nu s-a produs nici o schimbare?

— Sigur că putem. Dar ce vei face dumneata dacă vei fi lăsat liber?

— Voi căuta să vă ajut. Voi executa ca și pînă acum misiunile incredințate de Sturm și vă voi informa despre orice pas al lui. Voi încerca să aflu numele complicilor... Numai... de n-ar bănui nimic Sturm. Altfel s-a sfîrșit cu mine. Mă va ucide. Vreau... vreau să răscumpăr măcar o pîrticică din greaua mea vină...

Asta și voiam să aud de la el.

— Bine. Fie așa cum spui. Cred că nu este cazul să te previn că cea mai mică încercare de a ne duce...

Șevțov mă fixă cu o privire obosită, dar limpede.

— Nu este cazul — rosti el ferm.

V. Ișimov și A. Lukin

(Continuare în pag. 11-a)

CINEMA

Balul Natașei

Dansul ocupă un loc foarte important în filmul „Război și pace”. De aceea regizorul Serghei Bondarciuk l-a încredințat unui om de meserie: coreograful Vladimir Burmeister, care a realizat la Teatrul Mare spectacolele „Albă ca zăpada”, „Jeanne d'Arc”, „Lacul lebedelor” ș.a.

Apucându-se de lucru, Burmeister și-a propus să redea vizual descrierile pline de plasticitate pe care Tolstoi le

golduri, făcând o mișcare din umeri și se opri.

Unde, când, cum a căpătat acest aer rusesc mica contesă crescută de o franțuzoaică, unde a deprins aceste mișcări pe care educația primită ar fi trebuit să o facă să le uite de mult ?

Scena aceasta dezvăluie de fapt importante trăsături de caracter ale Natașei, fondul ei sufletesc. Vladimir Burmeister a recompus-o cu multă fidelitate, urmărind ca prin intermediul dansului, în care se îmbină stilul aristocratic rus cu cel popular, țărănesc, să redea sentimentele eroinei, personalitatea ei plină de farmec.

Scena balului.

face dansurilor în paginile romanului său. Și în special dansului Natașei, la primul ei bal. Scena este antologică, nu există probabil admirator al capodoperei tolstoiene care să nu o cunoască. Evident, nu numai pentru latura ei coregrafică. În ritmul amețitor al melodiilor, în zborul perechilor pe pardoseala alunecoasă, sub strălucirea mirifică a candelabrelor, se înnoadă destinele eroilor și se compune un amplu tablou al modului de viață, al obiceiurilor societății aristocratice ruse din secolul al XIX-lea.

Primul bal al Natașei ocupă un loc la fel de important și în film. Scena a fost realizată cu mijloace fără precedent în istoria studioului „Mosfilm”. Am amintit cu alt prilej câte sute de costume, candelabre, luminări, bijuterii, cisme, pantofi etc. etc. au fost confecționate pentru această scenă. Mai adăugăm că la primul bal al Natașei, în film, dansează opt sute de persoane ! Nici Festivalul dansului rusesc — comentează Vladimir Burmeister într-un articol — pe scenele cele mai mari, nu adună mai mult de trei sute de executanți.

Și fiindcă ne-am întors la Burmeister, să-l ascultăm cum a lucrat cu regizorul filmului.

„Bondarciuk îmi spunea cum evoluază subiectul iar eu compuneam imediat desenul mișcării, apoi, într-o sală imensă, le arătam primelor zece perechi ce au de făcut. După aceea li se alăturau alte perechi și așa mai departe.

După ce inventam desenul dansului, trebuia să mă las în seama intuiției mele, să improvizez, respectând, însă, condițiile impuse de textul lui Lev Tolstoi”.

Iată, de exemplu, cum descrie romanierul mica scenă din casa unchiului Natașei, în care fata interpretează un dans popular rus :

„Natașa zvirlă de pe umeri șalul pe care-l purta, alergă cu pași mici înaintea unchiului său și, cu mâinile în

În această direcție coreograful a fost substanțial ajutat de interpreta Natașei, debutanta Liudmila Savelieva, care, pe lângă că este balerină, s-a dovedit și o foarte bună actriță.

Prizoniera din Caucaz și aventurile ei

La începuturile activității sale, regizorul Leonid Gaidai a declarat că nu va trăda niciodată comedia. Și se ține de cuvânt. După „Cinele Barbos”, „Oameni de afaceri”, „Operația I”, el lucrează acum la o nouă comedie, „Prizoniera din Caucaz”.

„Prizoniera din Caucaz” continuă într-un fel „Operația I”. Noul film a preluat cele patru personaje principale : studentul Șurik și trio-ul escrocilor de mică anvergură, cunoscuți sub pseudonimele lor „profesionale” puțin măgulitoare — Dibaciul, Fricosul și Gogomanul. Evident, și interpreții vor fi aceiași: Alexandr Demianenko, Evgheni Morgunov, Gheorghi Vițin și Iuri Nikulin.

Cu ultimii trei, Leonid Gaidai a colaborat în toate filmele sale, deci e cazul să-i relevăm fidelitatea nu numai față de genul comic. Regizorul l-a ales pentru primul său film după îndelungi căutări și multe probe. Le-a dat un nume și o identitate și de atunci, cei trei actori, aproape ca niște eroi literari, s-au „smuls” de sub tutela lui și se plimbă independent în lumea cinematografică. Regizorii îi solicită, se scriu scenariile speciale pentru dinșii. Dar e de ajuns ca Leonid Gaidai să-i cheme și toți trei revin cu entuziasm pe platou sub „bagheta” lui.

Pentru a doua oară le ține o demnă companie Alexandr Demianenko. El este, ca și în „Operația I”, eroul principal, cu același nume și aceleași trăsături de caracter. Tot Șurik și tot student, ca în primul film, Alexandr Demianenko ajunge de data aceasta în Caucaz, minat de o puternică pasiune pentru producțiile folclorice. Dar în Caucaz cunoaște nu numai străvechi și fermecătoare legende, basme, cintece de pahar, ci și o fată „de o orbitoare frumusețe” — cum povestește Șurik entuziasmat amicilor săi. Dacă n-ar fi cunoscut-o pe Nina și dacă n-ar fi apucat să dezvăluie administratorului hotelului unde locuiește scopul venirii lui în Caucaz — administratorul fiind la rându-i un entuziast colecționar de folclor — poate că nu s-ar fi întâmplat nimic și Șurik și-ar fi consumat vacanța de vară îndeplinindu-și disciplinat planul propus. Dar aceste două evenimente neprevăzute incurcă ițele, le înnoadă și le deznoadă, făcând tot hazul filmului.

Partenera celor patru interpreți masculini, fata de „o orbitoare frumusețe”, este debutanta Natalia Varlei. Ea a absolvit școala de circ și evoluează sub cupola Circului din Moscova ca acrobată. Această profesie i-a prins bine în echipa

de filmare, deoarece eroina nimereste de multe ori în situații periculoase, care cer curaj și abilitate.

De altfel, întreaga echipă a fost serios solicitată, pe planul efortului fizic, de-a lungul celor o mie de kilometri pe care i-a străbătut pe drumurile de munte ale Crimeei.

Reflector

● Vom revedea pe ecrane doi actori foarte talentați : Nadejda Rumanțeva, care joacă în comedia excentrică „Dracul cu servietă” și Nikolai Ribnikov, distribuit în două ecranizări care au la bază romane celebre — „Război și pace” de Tolstoi și „Visul unchiului” de Dostoievski.

● După filmul „Doi”, care i-a adus o fulgerătoare celebritate, tânărul regizor Mihail Boghin ecranizează romanul lui Vladimir Bogomolov „Zosia” — povestea unei iubiri poetice între o fată poloneză și un locotenent rus.

● Pentru a 60-a aniversare a nașterii poetului azerbaidjan Samed Vurgun, studioul „Azerbaidjan” pregătește un documentar care are la bază scenariul scris de Iosif Samed-ogli. Regia : Eldar Kuliev și Ialcin Efendiev.

● Filmul „Nu există soldați necunoscuți”, care se turnează la studioul „Dovjenko” din Kiev, este închinat celor căzuți pe fronturile ultimului război mondial. Filmul are la bază o povestire documentară a generalului de armată Rodimțev de două ori Erou al Uniunii Sovietice. Regizoarea Sulamit Tibulnik a încorporat în țesătura documentară a filmului și secvențe ale jurnalelor de actualitate.

● În cursul acestui an, în seria „Actorii ecranului sovietic” au apărut câteva monografii consacrate unor interpreți cunoscuți : rușii Lidia Smirnova, Natalia Fateeva, Ella Lejdet, Vitali Doronin și gruzinul Sandro Jorjoliani.

MUZICĂ

Dragoste de țigan

Foarte mulți scriitori, compozitori, pictori ruși au cunoscut îndeaproape și au îndrăgit folclorul țigănesc, creația muzicală populară străvechi și mereu tinăra a țiganilor. Pușkin, Tolstoi, Gorki, Blok, Esenin, Apuhtin, Șaliapin, Rahmaninov au prețuit în mod deosebit și au fost influențați de cîntecele lor pline de lirism și temperament.

Romanele țigănești sînt și azi foarte iubite în Uniunea Sovietică. La concertele artiștilor țigani e greu să găsești un bilet, teatrul „Romen” joacă mereu cu sala plină.

Extrem de populari în rîndul publicului tînăr și bătrîn sînt soții Rada și Nikolai Volșaninov. Actori talentați, distribuiți în aproape toate spectacolele teatrului „Romen”, ei sînt în același timp excelenți cîntăreți și dansatori. (De altminteri la „Romen” toți actorii trebuie să știe să cînte și să danseze).

Rada și Nikolai Volșaninov și-au început activitatea artistică în Ansamblul țigănesc de cîntece și dansuri. De acolo au fost recrutați în colectivul teatrului, pe scena căruia joacă de cinci ani. Dar în timpul liber cutreieră orașele Uniunii Sovietice, însoțiți de gitară și de ineputabilul lor bagaj de cîntece. Cîntece despre viață, despre frumusețe, despre dragoste și durere.

Cînd cîntă soții Volșaninov, sala arhiplină amuțește. Oamenii stau în picioare în spațiile libere dintre scaune, unii se strecoară chiar în culise. Iar cei doi cîntă uitîndu-se cu dragoste unul la altul.

Rada și Nikolai Volșaninov interpretează cîntece vechi, învățate de la părinți și de la bătrîna artistă țigăncă Satina Andreeva — adevărată enciclopedie a creației muzicale a poporului său, una dintre fondatoarele teatrului „Romen” —, cîntece noi, scrise de compozitori și poeți țigani ca Bugacevski, Ananiev, Jemciujnii, Șah.

Rada și Nikolai Volșaninov s-au căsătorit așa cum cere tradiția țigănească aducîndu-i însă mici amendamente moderne. S-au cunoscut la Ust-Kamenogorsk, unde băiatul era în turneu cu Ansamblul de cîntece și dansuri pe care îl conduce și azi tatăl lui, Ivan Volșaninov. Cînd au hotărît să se căsătorească, Nikolai, procedînd ca un ade-

vărat țigan, a anunțat-o pe Rada că o va răpi. Fata a primit cu entuziasm. Dar cum să o răpească și unde să o ducă, într-un oraș străin ? Și atunci, firi practice, ei au hotărît să plece pe ascuns în localitatea vecină Djambul, unde oricum ansamblul urma să vină peste cîteva zile. Acolo, la Djambul, au primit binecuvîntarea lui Ivan Volșaninov, întemeietorul primului colhoz țigănesc din U.R.S.S. și un neobosit slujitor al artei poporului său.

ANIVERSARE

Conservatorul centenar

Conservatorul din Moscova a împlinit 100 de ani. El a luat ființă în 1866, prin efortul entuziast al lui Nikolai Rubinstein, pe atunci conducătorul secției din Moscova a Societății muzicale ruse. Rubinstein l-a invitat ca profesor și director pe Piotr Ceaikovski, proaspăt absolvent al Conservatorului din Petersburg, astfel că numele acestor doi muzicieni sînt definitiv legate, chiar de la nașterea lui, de acela al Conservatorului azi centenar. La festivitatea de inaugurare Ceaikovski a interpretat la pian uvertura operei „Ruslan și Liudmila” de Glinka, făcînd din ideea continuității culturii muzicale un principiu de bază, al noii instituții, respectat cu sfințenie.

Cîteva ani Conservatorul a funcționat în vila pusă la dispoziție de prințul Voronțov, mutîndu-se abia în 1871 în edificiul pe care îl ocupă azi. Către 1890 clădirea a fost reconstruită după planurile arhitectului Zagorski, căpătînd înfățișarea pe care i-o cunoaștem azi.

Între zidurile Conservatorului din Moscova și-au desăvîrșit cultura muzicală nume prestigioase ca Liapunov, Grecianinov, Skriabin, Rahmaninov, Glier, Vasilenko, Ghediker, Igumnov, Gnesina, Nejdanova, Obuhova, Lemeșev, Kabalevski, Hacıaturian, Kondrașin și mulți, mulți alții. Iar printre profesorii săi mai vechi și mai noi se numără G. Neigauz, — în a cărui clasă s-au format pianisti de renume mondial ca Richter, Ghilels, Zak, Malinin, Moghilevski, Liubimov, Slobodniak —, Igumnov, Miaskovski, Dorliak, Oistrah, Rostropovici, Kabalevski, Ghilels, Hrennikov, S. Neigauz, Iuri Șaporin...

La patru mîini.

arta

a

GEOLOGIE

Oameni, dinosauri și umbrele magnetice

De-a lungul timpurilor, cîmpul magnetic terestru s-a modificat continuu. La această opinie aderă astăzi tot mai mulți geologi, paleontologi și oceanografi, unii dintre ei încercînd chiar să explice, bazîndu-se pe istoria magnetică a globului, lunga suită de cataclisme care au marcat evoluția speciilor pe Pămînt.

Intr-o zi, ultimul dintre brontosaurii care au stăpînit Pămîntul timp de sute de mii de ani și-a dat sfîrșitul la marginea unei mlaștini. Și, după un timp, undeva, poate că în Africa de Sud, primii hominieni au început să se ridice în două picioare. De ce? De ce tocmai acolo și într-un asemenea moment? Căci, dacă ideile darwinismului sînt astăzi unanim acceptate, dacă nimeni nu se mai îndoiește că speciile au suferit o evoluție, mecanismele și formele acestor

Rezultatele acestor cercetări au fost comunicate la ultimul Congres internațional de oceanografie, care a avut loc la Moscova: toate măsurătorile efectuate confirmă inversările succesive ale cîmpului magnetic terestru, care au putut fi observate în rocile vulcanice. Se pare că această inversare se producea destul de rapid: în mai puțin de zece mii de ani. În plus, o navă destinată cercetărilor oceanografice, aflată în cursă în largul Oceanului Indian, a

Oameni și dinosauri... Care-i misterul apariției unora și dispariției celorlalți?

teia continuă să fie învăluite în mister.

Toată lumea știe, de câteva secole încoace că un ac magnetizat, mobil în jurul unui pivot, se orientează întotdeauna pe direcția nord-sud. Cu alte cuvinte, Pămîntul dispune de un cîmp magnetic, al cărui poli coincid aproximativ cu polii axei de rotație ai planetei. S-a mai stabilit că unele roci vulcanice, dacă se solidifică prin răcire în prezența unui cîmp magnetic, capturează o porțiune din acest cîmp, ca și cum o adevărată busolă s-ar fi implantat în masa lor. Bineînțeles, direcția pe care o indică „busola” este aceea pe care o deținea polul magnetic în momentul solidificării rocilor. Ceea ce înlesnește, în măsura cunoașterii respectivei vîrste geologice, determinarea amplasării polului în acea epocă. Prin 1926—1932, geologii au descoperit în diferite regiuni ale globului roci al căror paleomagnetism — cum a fost denumit — era inversat față de actualul cîmp terestru. Oamenii de știință au tras concluzia că însuși cîmpul terestru s-a inversat de-a lungul mileniilor. Se crede că, în decursul a aproximativ patru milioane de ani, au avut loc trei principale inversări ale cîmpului magnetic: în urmă cu 700.000 de ani, 2.400.000 și 3.500.000 de ani. Cu alte cuvinte, actuala polarizare nu datează decît de șapte sute de mii de ani.

Busole fosile există pretutindeni, numai că trebuie găsite. Cele descoperite în fundul oceanelor sînt și ele extrem de interesante. Ca și la suprafața Pămîntului, aici pot fi culese roci de origine vulcanică. Dar mai pot fi descoperite și sedimente care prezintă interesul că s-au depus încet, cu regularitate fără perturbări importante și a căror vîrstă poate fi stabilită cu ușurință, datorită fosilelor pe care le conțin. Paleomagnetismul lor este mult mai slab ca al lavelor, de pildă, dar e suficient pentru a oferi indicații valabile. Explorînd timp de douăzeci de ani fundurile tuturor mărilor globului, oamenii de știință au colectat peste cinci mii de eșantioane sedimentare.

făcut o constatare deosebit de interesantă. De fiecare parte a dorsalei oceanice — un fel de lanț muntos care serpuiește sub oceane — fundul mării e parcă pavat cu un fel de „bulevarde” stîlcoase, paralele cu dorsala: magnetismul lor e alternativ, „normal” și „inversat”, ca și cum pe bulevarde ar exista sens unic, într-o direcție sau alta. Structuri analoge au fost observate aproape pe întreg fundul Oceanului Pacific.

Dorsala oceanică prezintă în centrul ei un fel de vale adîncă, longitudinală, pe care specialiștii au denumit-o *rift*, foarte asemănătoare unei guri cu buzele ușor întredeschise. Geologii sînt de părere că ar fi vorba de o fisură care comunică, străbătînd scoarța terestră, cu păturile viscoase ale mantalei. De unde și explicația „bulevardelor” în sens unic: de-a lungul milioanei de ani, rocile în fuziune provenind din interiorul Pămîntului au urcat extrem de lent, dar constant, prin deschizătura riftului, după care s-au scurs de ambele părți ale dorsalei, răspîndindu-se pe fundul oceanului. Lava în continuă expansiune a „capturat” orientarea magnetică din epoca respectivă. Așa se explică și cele două tipuri de magnetism: zonele mai apropiate de dorsală sînt de dată mai recentă, iar cele mai depărtate mai vechi. Deci istoria magnetică a Terrei poate fi citită aici orizontal și nu vertical, ca în depozitele sedimentare. Verificarea acestei ipoteze va constitui, probabil, unul din primele obiective ale proiectului de forare a scoarței terestre.

Dar cîmpul magnetic terestru nu are numai rolul de a orienta busolele. El mai constituie pentru glob un înveliș protector de o foarte mare importanță — magnetosfera. Căci, se știe, spațiul interplanetar nu e vid, ci străbătut de puternice raze cosmice sosite, probabil din îndepărtate galaxii și a căror forță de pătrundere este extrem de mare. În afară de aceasta, în sistemul nostru planetar Soarele emite în permanență un flux de particule puternic

ionizate, denumit *vînt solar*. S-a stabilit că zonele inelare care încing globul la mare înălțime — liniile de forță ale cîmpului magnetic terestru — captează particulele ionizate ale vîntului solar. Acestea se înfășoară în spirală în jurul liniilor de forță și se rotesc în jurul planetei fără să poată pătrunde la suprafața ei. Numeroasele lansări de sateliți efectuate de Uniunea Sovietică și S.U.A. au arătat că numai o mică parte din învelișul magnetic îndeplinește rolul de capcană de particule formînd centura susamintită dar, că în ansamblul ei, magnetosfera acționează ca un înveliș protector, o adevărată „umbrelă magnetică”, care-l apără de radiațiile nocive provenite din spațiu. Forma ei variază în funcție de presiunea vîntului solar, se turtește în direcția Soarelui și se alungește în direcție opusă, formînd o adevărată „coadă magnetică”, asemănătoare cu cea a cometelor.

Cînd la suprafața Soarelui se produc erupții, forța vîntului solar crește și o dată cu ea și presiunea exercitată asupra magnetosferei, a cărei limită se apropie de Pămînt, comprimîndu-se. Atunci iau naștere și furtunile magnetice, auroarele polare și probabil multe perturbații în comportarea oamenilor. Ce s-ar întîmpla, însă, dacă n-ar exista acest înveliș protector? E foarte posibil ca înainte de a-și schimba sensul, cîmpul magnetic terestru să fi fost anulat timp de câteva milenii, Pămîntul fiind astfel supus unui formidabil bombardament de particule cosmice. Unul dintre efectele unui astfel de bombardament e creșterea numărului și variației mutațiilor la speciile vii: unele forme obținute sînt monstruoase, altele nu. În acest sens, istoria speciilor animale oferă multe exemple. De ce viața, la origine maritimă, s-a extins pe uscat? De ce marile reptile din era secundară au dispărut brusc de pe suprafața globului? Ce mecanisme au intervenit în apariția primilor Oameni? De ce, după ce a manifestat atîta inventivitate creatoare de-a lungul a milioane de ani, evoluția speciilor pare practic blocată începînd cu protoistoria?

Răspunsurile la aceste întrebări ar putea fi oferite de anularea periodică a cîmpului magnetic terestru. Cînd Pămîntul și-a pierdut umbrela pentru zece mii de ani, dinosaurii au pierit. Iar cînd și-a recăpătat-o, au apărut oamenii.

CIVILIZAȚIE

Trăim prea repede?

Una din realizările des amintite ale lumii moderne este creșterea mediei de viață. Saltul apare într-adevăr considerabil dacă ne gîndim că în 1870 un nou-născut conta pe abia 35,2 ani de viață, în timp ce acum această cifră s-a ridicat la peste 60 de ani în țările dezvoltate.

Generația actuală trăiește însă nu numai mai mult, ci și mai intens decît predecesorii ei. Sfera trăirii noastre nu se mai limitează la informațiile pe care ni le aduc cele cinci simțuri. A trecut vremea cînd secolele păreau că stau pe loc, cînd unelte și cunoștințele bunicilor puteau fi utilizate de nepoți. Intr-o singură generație omul a coborît de pe cal și s-a urcat mai înții în automobil, apoi în avionul supersonic și în sfîrșit în racheta cosmică.

Acum câteva decenii încă chimistul, inginerul sau medicul se bazau în meseria lor exclusiv pe noțiunile dobîndite în facultate. Astăzi ele devin total

Colaboratorul electronic al omului îl degreavează de activitatea de rutină.

insuficiente după 5—10 ani, știut fiind că bagajul de cunoștințe necesar într-o specialitate se dublează la fiecare deceniu. Aproape în fiecare secundă, într-un colț al lumii se face o descoperire sau se încheie o lucrare științifică.

Timpul a devenit cum nu se poate mai prețios. Maximum de eficacitate cu un consum minim de timp este o lege aplicată nu numai în producția de bunuri materiale, ci și în viața personală a fiecăruia din noi. O dată cu progresul tehnic cresc toate necesitățile individului, care manifestă interes pentru mereu mai multe lucruri și ale cărui dorinți se înmulțesc necontenit. Și satisfacerea multor dorințe costă de asemenea timp.

Rezumînd situația, se constată că ritmul rapid este astăzi un fenomen și că trebuie să contăm chiar pe accelerarea lui pe viitor. Căci într-o lume în care fiecare al doilea locuitor al globului nu mîncă pe săturate, nimeni nu are dreptul să spună: „Mulțumesc, mie îmi ajunge, mă opresc!” Ceea ce avem de făcut este pe de o parte să ne adaptăm ritmului și pe de alta să imprimăm vieții noastre cel mai favorabil tempo.

Există filozofi care susțin că omul a ajuns să fie suprasolicitat, că de la omul de Neanderthal pînă la cel de azi scoarța cerebrală abia s-a dublat, pe cînd impulsurile venite din afară pe care individul modern trebuie să le stăpînească au crescut de 50 de ori. Să nu uităm însă că acest individ modern și-a și creat calculatoarele, care stochează și prelucreză în locul lui datele, eliberîndu-i creierul de munca de rutină. Problema nu se pune deci pe planul anatomiei și fiziologiei umane.

Esențialul este dacă adaptarea omului se va face printr-o supunere oarbă la condițiile tehnico-economice care, după unii, amenință să-l strivească, sau printr-o atitudine activă, conștientă și planificată, deci dacă oamenii urmează să devină obiecte sau subiecte, victime sau beneficiari ai revoluției tehnice. Răspunsul apare limpede dacă ținem cont de o realitate: tehnica nu are altă putere decît cea pe care i-o dă omul.

Trebuie deci să trăim nu numai mai mult și mai intens, dar și mai conștient decît generațiile trecute. Oamenii încep să crească atunci cînd, dîndu-și seama de caracterul firesc al ritmului rapid, își grăbesc conștient și dezvoltarea propriei lor personalități.

FIGURI DE SAVANȚI

La moartea
lui V. Veksler

În urmă cu câteva zile, o necruțătoare boală de inimă l-a răpit dintre cei vii, la vârsta de numai 59 de ani, pe Vladimir Veksler, directorul centrului de cercetări nucleare de la Dubna, remarcabilă personalitate din domeniul fizicii moderne. Considerat unul dintre creatorii marilor acceleratori ai particulelor subnucleare, el a descoperit (simultan cu americanul Edwin McMillan, dar independent de el) principiul stabilizării de fază. Din 1945 încoace, acest principiu a stat la baza construcției unor noi tipuri de acceleratori de particule: în comparație cu betatronii și ciclotronii precedenți, a căror energie se ridica la câteva mii de electronvolți sincrofazotronul lui Veksler de la centrul de cercetări nucleare de la Dubna a atins zece miliarde de electroni-volți. Pentru această realizare, el a primit în 1963 medalia de aur a „Atomilor pentru pace“.

Veksler este autorul a nenumărate lucrări teoretice și practice legate de utilizarea pașnică a energiei atomice. Printre altele, el a construit un microtron (accelerator de energie mică), utilizabil în domeniul investigației medicale și al terapiei. La întâlnirile internaționale ale savanților atomiști, ideile sale păreau la început, celor care-l ascultau, fantastice și irealizabile, pentru ca, încetul cu încetul, ei să-și dea seama că fizicianul sovietic nu avansează nimic care să nu fie întemeiat pe date de o rigurozitate absolută.

Dispariția lui Vladimir Veksler reprezintă o grea lovitură pentru știința mondială.

GEOGRAFIE

Un lac
cît 92 de mări

Baikalul este un fenomen unic. Măsurile și insulele lui, taigaua din preajmă, el însuși formează o mică țară cu climă proprie, cu floră și faună specifice, cu obiceiuri nemaîntinse pe alte meleaguri. Acest lac gigantic, cu volumul masei de apă de 23.600 km³, însumează 20 la sută din rezervele mondiale de apă potabilă. În depresiunea lui ar putea încăpea toată apa Mării Baltice sau 92 de mări de talia Mării de Azov. Baikalul se află situat la 453 de metri deasupra nivelului mării, iar fundul lui la 1.165 metri sub acest nivel etalon. Suprafața lacului este aproape egală cu suprafața Belgiei. Trei sute treizeci și șase de râuri își aduc necutenit tributul în neobișnuitul rezervor de apă iar din el izvorăște doar Angara. În sfârșit, Baikalul are venerabila vîrstă de circa 25 de milioane de ani și se numără printre cele mai vechi rezervoare de apă potabilă de pe glob.

Dar lucrul cel mai uimitor este apa lacului, de o puritate nemaîntinută. Vara ea este atât de limpede, încît dacă cineva aruncă în lac o monedă o poate urmări pînă la o adîncime foarte mare. Iarna oamenii privesc amuzați prin stratul transparent de gheață jocul peștilor. Pentru proprietățile ei neobișnute specialiștii consideră chimic pură apa Baikalului. Mineralizația ei este de numai 96,8 mg. la litru (apele dulci au în medie o mineralizație ceva mai mică de 1g/l). O caracterizează de asemenea conținutul redus de siliciu — 1,07 mg/l; substanțe organice aproape că nu are, în schimb este deosebit de bogată în oxigen atât la suprafață unde acesta atinge o concentrație de 14 mg/l, cît și în adîncime. E interesant de subliniat că dintre Marile Lacuri ale Americii de Nord, reprezentînd împreună cea mai vastă acumulare de apă dulce de pe glob, numai lacul Superior are un grad de mineralizare apropiat de al Baikalului — 81,7 mg/l, iar Michigan, a cărui apă este cel mai mult folosită, are o mineralizație de două ori mai mare — 167,4 mg/l.

Masele de apă ale Baikalului exercită o puternică influență asupra cliimei în zona din imediata lui apropiere. Iarna este aici mult mai dulce decît în regiunile învecinate. Vara este și ea neobișnuită. În medie tîrnuț lacului cunoaște 2.383 de ore însorite pe an față de 2.007 cite se numără la Kislovodsk, cunoscuta stațiune balneoclimatică din nordul munților Caucaz. În luna lui iulie, cînd la douăzeci de pași de Baikal căldura este de-a dreptul insuportabilă, în apropierea apei domnește răcoarea caracteristică ultimelor zile de toamnă.

Și vînturile care bat în zona lacului sînt deosebite, fiecare cu caracterul și intensitatea lui, cu semnele lui particulare. Cele mai puternice sînt sarma și barguzinul, care bat dinspre vest și nord-est. Sarma atinge uneori 60 de metri pe secundă și mătură tot ce înfiltează în cale.

Fauna și flora Baikalului sînt extrem de variate și de bogate. Pînă la ora actuală au fost înregistrate peste 1800 de specii, dintre care trei pătrimi nu se mai întîlnesc nicăieri pe glob. Pe de altă parte, în apa lacului s-au format numeroase specii noi de asemenea întîlnite numai aici. Purtați de apa unor râuri din Oceanul Inghetat de Nord au ajuns în Baikal și s-au înmulțit aici vitelul de mare și omulul. Acesta din urmă este foarte apreciat pentru carnea lui deosebit de gustoasă. Anual se pescuiesc în lac pînă la 100 000 chintale de omuli. Încercările de a aclimatiza acest pește în bazinele Americii de Nord au dat greș. O specie mai puțin cunoscută

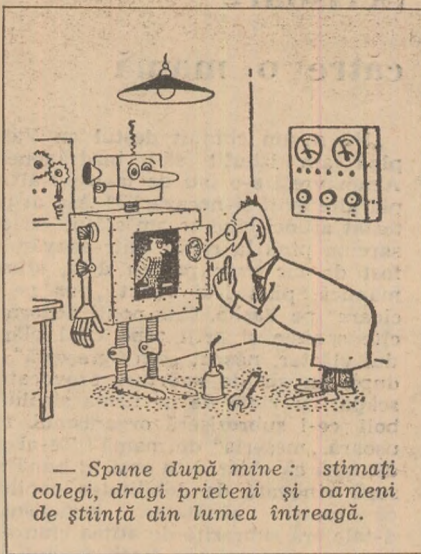
În acest mod se determină viteza curenturilor din lacul Baikal.

este un reprezentant al familiei *Comphoridae* pe care localnicii îl numesc *golomeanka*. Grăsimea acestui pește vivipar este de mare preț pentru medicina tibetană. De altfel el este făcut a-

proape în întregime din grăsime. Aruncat pe fîrm de furtună, golomeanka se topește, literalmente, pînă ce din el nu mai rămîne decît coloana vertebrală.

Cît privește împrejurimile lacului, ele de asemenea sînt o adevărată aglomerare de comori. Munții, bunăoară, ascund bogate zăcăminte aluvionare de aur, zăcăminte de mică, grafit, nisipuri cuarțifere, marmură etc. În taiga cresc vestiții samuri de Barguzin, maralii, cerbul siberian fără coarne, burunducul (veverița de Siberia) și altele. În sfârșit, să amintim de cele 117 izvoare minerale din preajma lacului. Deci nu în zadar „Baikal“ înseamnă în traducere din limba turcă lac bogat.

Dar enigmele Baikalului nu au fost încă toate dezlegate. Multe din ele constituie azi obiectul de studiu al Institutului de limnologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. În menținerea Baikalului, așa cum este el, sînt interesate azi multe ramuri ale științei prezentului și mai ales ale științei viitorului. Astfel, masa colosală de apă chimic pură a lacului va putea fi folosită în viitor pentru studierea proprietăților fizice ale materiei, ca să nu mai vorbim de valoarea ei intrinsecă. În apa Baikalului va putea fi studiată și problema comportării luminii în medii dense și transparente cu volum foarte mare. Tot ea va permite efectuarea unor experiențe de fizică de proporții gigantice. În sfârșit, chimia modernă are nevoie de tot mai multe întreprinderi care folosesc ca materie primă substanțe chimice pure. Asemenea întreprinderi ar putea fi înălțate în imediata vecinătate a lacului cu condiția ca reziduurile provenite de la ele să fie dirijate spre riul Irkut. De toate acestea se va îngriji centrul științific al viitorului Parc național al Baikalului, la proiectul căruia lucrează azi cîteva institute ale Academiei de Științe a U.R.S.S.

TEHNICA NOUĂ

Radioelemente
pentru cartofi
și încălțăminte

Radioelementele, — sau dacă preferați, radioizotopii — acești copii ai energiei atomice, se dovedesc de o extraordinară utilitate în tot mai multe ramuri ale activității umane. După ce și-au dovedit însușirile în medicină și hidrologie, iată că acum au început să pătrundă și în domeniul industriilor clasice.

Între altele, specialiștii au pus la punct un indicator portativ ce poate fi folosit la determinarea nivelului lichidelor în rezervoarele închise și care folosește Cesiul 137. Aparatul este alcătuit dintr-o sondă cu două ramuri, una adăpostind elementul radioactiv, iar cealaltă un detector. După cum radiația traversează lichidul sau aerul detectorul primește un semnal diferit, care apoi este transmis la un indicator purtat în bandulieră. Noul aparat s-a dovedit foarte practic în determinarea nivelului anhidridei carbonice în extincătoare, precum și a nivelului tuturor gazelor lichefiabile sub presiune.

Radioelementele au pătruns și în domeniul agriculturii: cercetătorii Institutului sovietic de mecanizare și electrificare a agriculturii au reușit să construiască un trier de cartofi care folosește radiația gamma. Atunci cînd fasciculul de raze traversează corpuri străine

cum sînt pietrele, de pildă, el e puternic atenuat, ceea ce are ca urmare declanșarea unui releu electric și a unui mecanism special care depozitează „intrușii“ într-o ladă specială.

Radioizotopii sînt de neînlocuit și în elaborarea unor materiale noi. Datorită lor, oamenii de știință au putut realiza adevărate aliaje între lemn și diferite materii plastice. Lemnul e impregnat sub presiune cu monomeri chimici, care se polimerizează sub acțiunea radiațiilor. Modul acesta de tratare nu numai că conservă lemnului aspectul inițial, dar îi și fortifică simțitor caracteristicile fundamentale. Experiențele întreprinse au demonstrat că duritatea lemnului de arjar și de pin tratat după acest procedeu a crescut cu 300 la sută, elasticitatea cu 200 la sută, în timp ce capacitatea de absorbție a apei a scăzut cu 80 la sută. Se presupune că rezultate asemănătoare vor fi obținute și cu stejarul. În fine, unele fabrici de încălțăminte au început să producă pantofi cu talpă de cauciuc extrem de rezistentă, obținută sub iradiere.

O anchetă întreprinsă în domeniul folosirii radioelementelor în industrie a arătat că datorită lor se realizează importante economii în deosebi la mina de lucru, materie primă și la întreținere iar cantitatea de deșeuri scade simțitor.

FIZICĂ ATOMICĂ

Fazotronul
de 30 milioane
electronvolți

Pătrunderea în tainele materiei și obținerea de date noi despre structura nucleului atomic, despre natura forțelor nucleare și mai ales despre proprietățile elementelor din microunivers sînt posibile numai cu ajutorul acceleratoarelor de particule cu sarcină. În momentul de față sînt cunoscute cîteva asemenea instalații, rod al colaborării dintre radioelectronică, electrotehnică, automatică, telemecanică și alte ramuri ale științei. Dar specialiștii nu se mulțumesc cu atât și caută mereu alte posibilități de realizare a unor instalații în care să aplice metode principale noi de accelerare a particulelor.

Recent, la Institutul de fizică „Lebedev“ al Academiei de Științe a U.R.S.S. a fost pus în funcțiune pentru studii experimentale un fazotron simetric inelar care poate imprima particulelor energii pînă la 30 milioane de electronvolți. Ideea de bază a acestui accelerator, elaborată de un grup de colaboratori ai institutului constă în faptul că în locul cîmpului magnetic care crește în timp, obișnuit la sincrotronuri, se creează un cîmp care crește corespunzător cu creșterea energiei particulelor. Noul fazotron permite fizicienilor să obțină fascicule de particule de mare intensitate, să accelereze și să acumuleze electroni, să obțină două fascicule de electroni care să se rotească simultan în direcții contrarii, și să le ciocnească.

Pe scurt, anatomia noului accelerator se compune dintr-un injector, o cameră de vid inelară, un electromagnet, două miezuri de betatron și un generator de înaltă frecvență. Drept injector se folosește un tun de electroni care accelerează particule pînă la 80.000 electronvolți și le trimite în camera fazotronului inelar. Magnetul acceleratorului este alcătuit din 40 de blocuri geometrice de aceleași dimensiuni. Camera de vid este construită din oțel inoxidabil gros de 4 mm. În sfârșit, miezurile de betatron asigură accelerarea electronilor pînă la energii de 3 milioane de electronvolți. Iar accelerarea lor în continuare și acumularea acestor particule se realizează cu ajutorul unui sistem de accelerare de 17.000 de wați.

Fazotronul simetric inelar este destinat mai ales experiențelor în vederea construirii unor acceleratoare și acumulateoare de curenți tari.

Poșta medicului

TARNITA CONSTANTIN — Cleu (Dej): 1) Nevroza cardiacă fiind un sindrom constituit în cadrul nevrozei astenice, tratamentul este același (tranchilizante, sedative, cură de aer — climat subalpin etc.). 2) Este necesar avizul unui medic ginecolog. 3) Oleul de cuișoare se găsește la farmaciile mari, dar relativ același efect îl au cuișoarele ca atare. 4) Cele trei medicamente (algotamin, codenal și fobenal) nu prezintă incompatibilitate, deci se pot lua împreună, fiecare acționând pe linia respectivă.

DAN M. — Arad: Tratamentul cu hormon gonadotrop în seboree se află încă în fază experimentală. Puteți încerca în acest scop preparatul românesc Coripan — 10 fiole de 500 u.s. 1 fiolă la 2 zile. Ne-ar interesa rezultatul obținut.

ANTONIO — Timișoara: 1) Tratamentul de elecție al verucilor vulgare (cum sint desigur cele pe care le aveți) este electrocoagularea, cu deosebită grijă să nu lase cicatrice. Se mai pot folosi și substanțe cauterizante ca acid azotic fumans, acid lactic sau acid acetic glacial. 2) Simburii de caise nu sînt dăunători în cantități moderate. 3) Folosiți la culcare napoton 1 drajeu, iar ziua 1-2 cafele mici.

VICTOR VRINCEANU — Buhuși: Spermatozeea nu necesită întotdeauna un tratament special. Se vor suprima toți factorii care au influență asupra veziculelor seminale: constipația, statul îndelungat în pat, compresiunea veziculelor de către vezica urinară plină etc. Medicamente calmante: bromoval, extraval. Hidroterapie: dusuri reci în jet puternic.

CORNEA M. — Or. Petru Groza: Înainte de a începe exerciții de Yoga (asupra cărora vom mai reveni în paginile noastre) vă recomandăm un tratament cu reconstituente ale sistemului muscular și nervos: produse arsenicale, stricnină, preparate fosforate, fosfobion, vitamine (B₁, B₆, C) sub supraveghere medicală.

MARIANA AVRAMESCU — București: 1) O zi de fructe — crudități se poate compune din salate de legume (cu adaos de otet sau zeamă de lămâie și eventual o linguriță de untdelemn, fără sare), fructe (ca atare, în salată sau storcite cu adaos de zahăr și vanilie), sucuri de legume și fructe, ceaiuri cu lămâie și zahăr, toate acestea divizate în 4-5 mese pe zi. 2) Vă recomandăm să consumați drojdie de bere, bors proaspăt (bogat în vitamine din grupul B) și o cură suplimentară cu Electovit — 3 drajeuri/zi.

S. RUȘTEANU — București: 1) Acțiunea nevitaminică a acidului nicotinic (vitamina PP) nu are nici o legătură cu funcția lui fiziologică și anume o vasodilatație periferică și o evidentă acțiune de scădere a nivelului unor substanțe din sânge, în special al colesterolului și fosfatidelor. Pentru provocarea acțiunii trebuie administrate continuu cantități care să depășească cu mult necesarul zilnic de 10-20 mg. 2) Folosiți Bromoval, 2 tablete seara înainte de culcare.

D. ONICEANU — Oltenița: Considerăm că în cazul dv. nu este vorba de o boală organică. Ținând seama de faptul că ați urmat repetate tratamente fără a obține rezultatul dorit, vă sfătuim să vă prezentați la control la Institutul de endocrinologie „C. I. Parhon” din București.

„MAMA” — Sinaia: 1) Sugarul și copiii mici trebuie feriți de abuzul de făinoase (gris, orez, făinuri etc.), care favorizează rahitismul, deoarece în intestin acidul fitic din făinuri formează cu calciul combinații chimice care nu se pot absorbi, trecerea calciului în organism fiind astfel împiedicată. Este deci preferabil ca în loc de gris în exces să-i dați copilului dv. pesmet de piine albă sau biscuiți de bună calitate, știut fiind că în făinurile preparate cu drojdie de bere acidul fitic nu mai are același efect. 2) Copilul dv. are greutatea și înălțimea în limite normale.

SANDU — Miercurea Ciucului: 1) „Inima își are rațiunile ei de care rațiunea nu știe nimic”. Famosul dicton al bătrînului Pascal se potrivește perfect în cazul dv. Vă sfătuim să nu țineți seama de „problemele medicale” pe care ni le semnalați și să faceți ce vă îndeamnă inima. 2) Pentru tulburările mamei dv. vă recomandăm să consultați un specialist în ginecologie endocrină, fiind vorba de fenomene de menopauză.

IUCU VASILE — Lipova: Citiți răspunsul dat sub Sandu — Miercurea Ciucului, la punctul 1.

P. T. — Constanța: Desigur că mai puteți crește în înălțime, până la 20-25 ani. Consultați medicul endocrinolog. Sportul, în deosebi înotul (sînteți doar la mare!) făcut sistematic poate contribui la realizarea dorinței dv.

PUICĂ MIOARA — Fetești: Citiți răspunsul dat sub P.T. — Constanța.

TEO ION — București: În principiu dorința dv. nu e realizabilă; încercați totuși, consultînd un endocrinolog.

Bucuria maternității.

ÎN APĂRAREA SĂNĂTAȚII

Scrisoare

către o mamă

„Nu m-am chinat destul cu Vaska, pînă am izbutit să-l înzdrăvesc? Acum vreți s-o iau de la cap: alt copil, alte griji și necazuri?” Așa ai protestat atunci cînd te-am sfătuit să duci sarcina pînă la capăt. Într-adevăr, n-a fost de loc ușor pentru d-ta, stimată mămici, pînă l-ai văzut „pus pe picioare” pe Vaska. Cîte nopți nedormite, cîte saime și griji pînă cînd plîpîndul vîlstar, născut „din greșeală” — după un șir de avorturi provocate, a scăpat cu viață de pe urma șirului de boli ce-l subreziseră organismul. Nu-i ușoară „meseria” de mamă! Te-ai gândit însă că chiar d-ta erai în bună măsură vinovată de debilitatea copilului, că însăși sănătatea organismului d-tale era subrezită de atîtea chiuretaje care precedaseră cea dintîi sarcină dusă la capăt? Să-ți amintesc cu cită emoție și mîndrie mi-ai vorbit cîndva despre „precoacitatea” micuțului d-tale Vasea, care îi uimește pe cei din jur prin uimitoarea sa „ureche muzicală”? Multe probleme îți dă un copil pînă-l vezi om în toată firea, dar și multe bucurii! Să stărui asupra necesității „pedagogice” de a-i asigura un tovarăș de joacă lui Vasea?

Îngăduie-mi să-ți înfățișez cîteva, numai cîteva, din complicațiile avorturilor repetate, ale căror urmări deosebit de grave pun în pericol viața femeii. Statisticile serviciilor ginecologice din spitale și policlinici arată că majoritatea inflamațiilor și infecțiilor cronice ale aparatului genital feminin sînt consecințe ale acestor intervenții. Orice avort înseamnă o traumatizare profundă a mucoasei aparatului genital. Nu rareori hemoragiile abundente anemiază profund organismul femeii, făcîndu-l receptor la invazia microbilor. Rănirea creează posibilitatea unor infecții deosebit de severe uneori chiar mortale ale aparatului genital feminin. În majoritatea cazurilor, inflamațiile vaginului (vaginite), uterului (metrite) și țesuturilor din jurul uterului (parametrite și pelvipertonite) ale organelor anexe — trompele și ovarele — așa numitele anexite sînt complicații secundare ale traumatismelor cauzate de avorturi.

Mult mai grave, însă, și cu perspective dintre cele mai întunecate pentru sănătatea femeii și pentru potențialul biologic al populației, sînt complicațiile îndepărtate ale avorturilor repetate. După 3-4 avorturi, mucoasa uterină se subțiază (hipoplazie uterină), ceea ce atrage după sine deviații ale uterului, aderențe, tulburări ale ciclului (oligomenoree, dismenoree), mergînd pînă la încetarea definitivă a fluxului lunar. Cîte femei sterile, cîte obeze și — vai! — cîte bolnave de cancer uterin, nu sînt decît victimele propriei lor ușurințe!

Iată de ce, stimată mămici, în interesul sănătății d-tale și al lui Vasea, ca medic nu pot fi de acord cu întreprinderea sarcinii. O consider un act necegetat, echivalent în multe cazuri cu sinucidere.

Dr. F. Maksimov

TEMĂ DE SEZON

Bolile aparatului respirator

Este știut că trecerea de la temperatura verii la cea a toamnei este legată de apariția anumitor boli, mai ales ale aparatului respirator, mergînd de la o simplă infecție a căilor respiratorii superioare pînă la gripă, bronhopneumonie, pneumonie etc. Organismele cele mai sensibile la aceste afecțiuni sînt cele ale copiilor, bătrînilor sau suferinzilor de boli cronice. De aceea, ei vor respecta cu o deosebită strictețe măsurile de prevenire.

Bolile anotimpului rece sînt provocate de virusuri sau microbi, care se răspîndesc foarte ușor de la un om la altul. Una din măsurile principale de apărare este deci renunțarea la vizitele făcute persoanelor bolnave, precum și evitarea aglomerațiilor, în mod special pentru copii și bătrîni.

Un organism „călit” are o rezistență mult mai mare față de boală. Prin urmare nu trebuie să ne temem de aerul rece și de frig, ci dimpotrivă să ne obișnuim cu ele, folosind însă o îmbrăcăminte adecuată. Se recomandă părăsirea obiceiului de a ne „înfolii” imediat ce se răcește vremea. O altă metodă de călire a organismului și de prevenire a infecțiilor este aerisirea încăperilor de locuit și de muncă.

Căile respiratorii superioare au mucoasa căptușită cu peri care rețin multe din impuritățile aerului inspirat, alcătuit un adevărat „filtru mecanic”. Această „barieră” este completată de un „filtru chimic”, căci mucoasa nazală are proprietatea de a distruge microbi ce vin în contact cu ea, printr-o secreție specială bactericidă. Iată de ce trebuie să respirăm pe nas și să educăm mai ales copiii cu acest gen de respirație. Grație ei în plămîni ajung de zece ori mai puțini microbi decît atunci cînd respirăm pe gură.

O metodă care a dat rezultate bune în profilaxia gripei este imunizarea activă cu vaccinuri antigripale. Organele sanitare prevăd în același timp, în planul măsurilor de ocrotire a sănătății pentru anotimpul rece, vaccinări profilactice ca: antidifterice, B.C.G. (antituberculoase) și altele. Vitaminizarea organismului prin vitamine naturale (fructe, legume) sau artificiale (Vitamina B₁, C) contribuie de asemenea la mărirea rezistenței nespecifice la îmbolnăviri.

Nu trebuie neglijat faptul că vindecarea unei boli este legată în foarte mare măsură de precoacitatea aplicării tratamentului. Toate indicațiile date de medic privind atît bolnavul cît și colectivitatea din care face parte trebuie respectate întocmai, pentru a se evita astfel răspîndirea bolilor.

Dr. G. D. Udințev

ORTOPEDIE

Din nou despre igiena încălțăminte

Articolul nostru „Nu torturați picioarele!” a stîrnit interesul a numeroși cititori, care ne-au scris cerîndu-ne lămuriri suplimentare asupra însușirilor încălțăminte, ca să păstreze intactă „silueta” piciorului.

Pentru a merita calificativul de igienică, orice încălțăminte trebuie să se adapteze perfect la forma și dimensiunile piciorului și la caracterul mersului. Firește că toate aceste condiții pot fi îndeplinite cel mai bine prin încălțăminte de comandă, cizmarul ținînd seama la confecționarea pantofilor de toate particularitățile piciorului, de eventualele proeminențe anormale, de

regiunile de transpirație mai intensă, de tocirea inegală a tălpii și tocului, datorite apăsării mai mari pe unul dintre picioare etc. Totuși, și încălțăminte de gata poate asigura „confortul” piciorului, cu condiția să subordoneze capriciile modei nevoii piciorului de a avea un spațiu suficient de larg în încălțăminte. În dreptul scobiturii bolții, însă, încălțăminte ca să aibă o bună stabilitate trebuie să fie în strîns contact cu piciorul.

Unul din „punctele nevralgice” ale pantofilor moderni îl constituie — ați ghicit — tocul. Tocul normal este de 8-15 mm la copil și de 15-20 mm la bărbat, ceea ce va da călcîiului un unghi de 15-20° față de sol. La femei însă, „suplicile” modei au impus pantofului înălțimi exagerate, ajungînd pînă la 10 cm. Introdus într-un astfel de pantof, piciorul își pierde echilibrul, greutatea corpului deplasîndu-se acum pe partea dinainte. Ca urmare bolta piciorului va începe să se lase în jos, iar degetele împinse se vor deforma „în ciocan”. Dar atitudinea vicioasă a piciorului atrage după sine și flexiunea genunchiului, aplecarea trunchiului înainte. Pe lîngă faptul că mersul devine dizgrațios și obositor, purtarea unor tocuri prea înalte se va alege în cele din urmă cu o inestetică și neplăcută deviație a coloanei vertebrale în regiunea șalelor, numită lordoză. Numai tocul cu o înălțime moderată, sub 5 cm, permite o statică verticală a corpului. Dar un toc prea jos nu e indicat, căci predispoze la picior plat. Nu se recomandă, așadar, purtarea pantofilor de tenis și pantofilor „balerini”, mai ales de către fete, ai căror mușchi plantari nu sînt suficient de puternici.

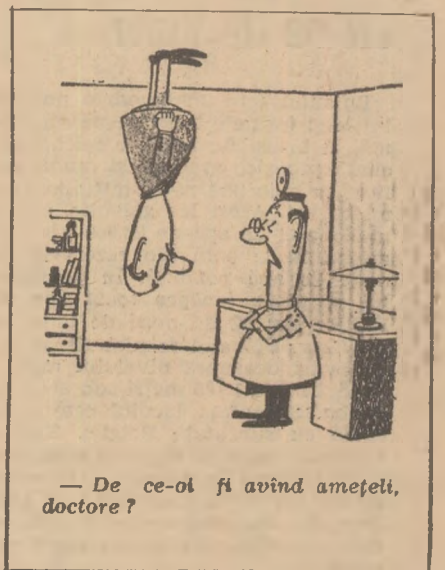
Al doilea „punct nevralgic” al pantofilor — virful —, dacă este prea ascuțit, face ca degetele să stea înghesuite, urmarea fiind deformarea falangelor, în deosebi a degetului mare, la care vor apărea „noduri” sau „monturi” (halux valgus), unghii încarnate, bătăături dureroase etc.

Tulburările circulatorii și vasomotorii, care stînjesc buna aerisire a piciorului, favorizînd macerația pielii, degerăturile ș.a.m.d. sînt pricinuite de încălțăminte prea scurtă sau prea strîmtă.

La încălțăminte ca talpa prea subțire și prea suplu denivelările solului rănesc talpa și jenează mersul. Dar nici talpa prea dură nu este sănătoasă, ea traumatizînd părțile moi și favorizînd apariția piciorului „scobit”. Dintre toate materialele care servesc la confecționarea tălpii (cauciuc, microporos, duroflex, azbest etc.) pielea rămîne totuși cea mai bună, atît prin durabilitate, cît și prin capacitatea de aerisire mai bună a piciorului.

Dr. Andrei Subirian

* Articolul a fost reprodus parțial în nr. 30 al revistei noastre.

— De ce-oi fi avînd amefeti, doctore?

INDIA

Printre tamili și telegu

Capul Comorin este extremitatea sudică a peninsulei Hindustan. El se înfige ca un con ascuțit în ocean, împărțindu-i apele în golful Bengal, la est și Marea Arabiei, la vest.

De acolo se poate admira un superb devine roșu incandescent, strălucind din ce în ce mai intens, pentru a se preschimba către seară într-un glob de foc. Iar când coboară spre orizont, ai impresia că valurile Mării Arabiei vor începe să clocotească dintr-o clipă într-alta. Dansul amezător de culori orbitoare creează o impresie de ireal, de ceva nepământean, de parcă o forță supranaturală și-ar face de cap la orizont. De aceea, în clipa când penumbra nopții tropicale înghit neobișnuita feerie solară încerci chiar un sentiment de ușurare. Deasupra capului Comorin se a-prind, apoi, primele constelații...

Popas în Tamilnad

Am început călătoria în sudul Indiei cu o vizită la Madras, un oraș cu o temperatură cumplit de ridicată și încărcat de parfumul puternic al vegetației tropicale. Numai când cobori pe cheul central „Marina”, promenada preferată a locuitorilor, acrul devine mai puțin torid. Dinspre ocean adie briza.

Spre deosebire de nordul și centrul Indiei, unde predomină limbile hindi și engleză, în Madras se vorbește numai tamili. Firmele magazinelor și publicitatea folosesc de asemenea această limbă. Madrasul este principalul oraș al statului cu același nume, căruia i se mai spune și Tamilnad — țara tamiliilor.

Pe străzi se remarcă din primul moment absența monumentelor străvechi, care împodobesc de obicei celelalte orașe indiene. Orașul a luat naștere pe locul unui mic sat de pescari unde englezii au construit, la jumătatea secolului al XVII-lea, un fort care se păstrează și în zilele noastre. În jurul lui se întind străzi largi, vile somptuoase, cafenele, palate și instituții guvernamentale.

Inima Madrasului este portul. Toate străzile converg spre el. Portul a dat viață industriei orașului, fapt care a contribuit la crearea unei burghezii locale destul de influente. Dar Madrasul este în același timp și un oraș al proletarilor. În Tiruvottiur, cartierul muncitoresc al orașului, se află o serie de întreprinderi mari ca uzine de carcase pentru autocamioane, de motociclete, de anvelope, o fabrică de tutun etc. În întreprinderile din Tiruvottiur lucrează peste 30 000 de muncitori...

De la Madras pornim spre Kerala. Ca să ajungem însă acolo trebuie să străbatem aproape tot Tamilnadul. Ogoarele din jur par părăsite, nu se zărește tipenie de om. Este sezon „mort”; în această perioadă țărani își fac rost de lemn, construiesc case noi sau le repară pe cele vechi și sapă canale de irigație, lucru esențial pentru agricultura din această regiune, unde apa continuă să fie problema numărul unu.

Facem un scurt popas în preajma râului Caveri, cel mai mare curs de apă din Tamilnad. Spre surprinderea noastră, însă, în locul unui riu puternic vedem un pârâș anemic. Explicația? 90 la sută din debitul lui se utilizează la irigații. Acolo unde nu există riuri

în apropiere, se folosesc apele subterane.

Ținutul cocotierilor

Cu cât ne depărtăm de Madras, cu atât mai limpede se conturează la orizont Nilgiri — munții albaștri. Vegetația luxuriantă cu care sint acoperiți le conferă această nuanță. În munții albaștri facem un popas lângă lacul Peraii, unde se află o mare rezervă populară cu elefanți, rinocer, tigri...

Străbatem apoi masivul muntos și intrăm pe teritoriul statului Kerala. În limba locală, malaialam, „kerala” înseamnă ținutul cocotierilor. Într-adevăr

Nucile de cocos — bogăția statului Kerala.

cît vezi cu ochii numai cocotieri. Drumul este presărat cu coji de nuc de cocos, pe priușutele bărci încărcate ochi cu prețioasele fructe, iar cărele poartă pe cap oșuri cu fundul plat pline tot cu nuc.

Kerala este statul cu cea mai mică suprafață și cu cea mai densă populație din India. Șoseaua este mărginită pe zeci de kilometri de case țărănești. Ai impresia că străbați un sat nesfârșit. Uneori, apar și așezări urbane care, însă, se deosebesc foarte puțin de cele rurale.

Țăranii își îngrădesc loturile de pământ de care dispun cu niște ridicături de lut. Fiecare centimetru pătrat este lucrat cu deosebită grijă. Nu există nici un colțisor necultivat. Orezăriile sint tăiate de sumedenie de râuri și canale, pe care mișună ambarcațiuni. Pe coline se înalță plantații verzi de hevea; Kerala este principalul producător de cauciuc natural din India.

Îndărătul copacilor cu coroane bogate se zăresc clopotnițele unor biserică creștine, edificii religioase la fel de numeroase prin partea locului ca și templele hinduse, căci în Kerala creștinii reprezintă 32 la sută din populație și au un rol important în viața politică a statului.

La Trivandrum, capitala statului Kerala, în care ricșele au fost înlocuite de câțiva ani de autobuze, luăm avionul și apoi trenul spre Vijaiavada — al doilea oraș cu mărime din statul Andhra. Deși sosim în zori, orașul este deja în picioare. Depășindu-se unii pe alții, bicicliștii și conducătorii de ricșe se îndreaptă grăbiți spre locurile de muncă. În schimb tonghi — carele trase de boi — înaintează la pas. În limba telegu, „Vijaiavada” înseamnă „orașul victoriei”. Deși nu are clădiri somptuoase ca la Calcutta sau Bombay, orașul este la fel de frumos, de atrăgător

ca și orașii din localitate, care ne împinșă la sosire, ne înștiințează că, în aceeași zi, în orașul învecinat Tadepalligudem se deschide un congres al țăranilor și ne invită și pe noi. Primim cu plăcere. Tadepalligudem, un oraș mic, așezat la 40 de mile de Vijaiavada, este îmbrăcat în haine de sărbătoare. Congresul se ține sub eupola unui imens cort cu pereți din frunze de palmier.

...Părăsim Vijaiavada și ne îndreptăm spre Haidarabad. Fiind așezat pe o colină. Haidarabad, un oraș mare, în care cartierele noi coexistă cu cele vechi, medievale, are o climă mai puțin toridă. Veciul Haidarabad, despărțit de cel nou prin riul Musi, ne transportă în plin ev mediu. Aci se pot vedea palatele somptuoase ale nizamilor și nababilor, colibele de lut ale meșteșugarilor, străduțe înguste prin care nu pot trece simultan nici două mașini. Casele n-au lăsat amprenta pretutindeni. Cule și-a lăsat amprenta încă feregea...

În cursul dimineții, mai pe răcoare, ne îndreptăm spre moscheea Char Minar, un imens edificiu cu patru minarete, înalte de cite 60 de metri. Nu departe se află moscheea Mecca Musjid, una din cele mai mari din țară, cu o capacitate de peste două mii de locuri. În cele din urmă, ne convingem că la Haidarabad aproape fiecare piatră are istoria ei și că nu ți-ar ajunge nici o săptămână ca să poți vizita de la un capăt la altul orașul.

...Călătoria noastră prin sudul Indiei a însumat peste trei mii de kilometri. Am vizitat orașe și sate și am stat de vorbă cu tot felul de oameni. Am înțeles astfel cuvintele lui Jawaharlal Nehru: „Diversitatea Indiei este imensă... și oricine își poate da seama de ea”.

Iuri Gotlober

OLANDA

Recorduri mondiale...

„Primul loc în lume” este o formulare frecvent folosită când este vorba despre Olanda. Într-adevăr, mica țară de pe coasta Mării Nordului, constituită ca stat independent abia în 1581, deține mai multe recorduri mondiale. Olanda ocupă primul loc în lume în ce privește densitatea populației (358,6 locuitori pe km.p.), după cum tot locul întâi îi revine și în privința cultivării de fructe, legume și flori în sere, a suprafețelor de pământ smulse apei și amenajate de pământ, a folosirii canalelor interne pentru navigație și a traficului de mărfuri efectuat prin portul Rotterdam.

Datorită hărniciei și perseverenței lui, poporul olandez a dobândit mari victorii asupra uneia dintre cele mai aspre și perfide mări. Constructorii și-au arătat

talentul și priceperea prin înălțarea, între altele, a unui gigantic dig lung de treizeci de kilometri și înfipt direct în mare pentru a despărți de ea golful Zuider-Zee. În felul acesta a fost ridicată o barieră de netrecut în calea apelor, care de veacuri pătrundeau adine în interiorul țării.

Impresionant prin amploarea lui este și peisajul industrial care se observă în momentul de față în lungul malurilor a celor trei fluvii principale ce străbat țara — Meuse, Escout și Rin — unde se înfăptuiește grandiosul plan „Delta”. El are drept scop să apere și mai mult teritoriul țării împotriva stihiei mării, să asigure noi suprafețe de pământ cultivabil și noi surse de apă potabilă. Începute după inundațiile din 1953, lucrările de construcție sint eşalonate pe o perioadă de 25 de ani și prevăd crearea unui uriaș complex hidrotehnic, zăgăzuirea prin baraje puternice a citorva delte și înălțarea mai multor ecluze.

Simpla rostire a cuvintului Olanda îți evocă câteva nume celebre ca Erasmi din Rotterdam și Rembrandt, universalitatea din Leiden, călătoria în jurul globului a lui Van Noorth, descoperirea de noi căi maritime și teritorii transoceanice... dar și orașul Rotterdam, unul dintre cele mai mari porturi de pe continent, ce poartă a Europei, cum i se spune frecvent.

Când vine vorba despre cele trei orașe principale ale țării, Rotterdam, Haga și Amsterdam, chiar olandezii obișnuiesc să afirme că în primul se muncește, în al doilea se gîndește, iar în cel din urmă se petrece. Într-adevăr, Rotterdamul seamănă cu un docher tinăr și puternic, cu mincele sumese. Viața orașului este strins legată de port. Activitatea febrilă care se desfășoară pe țărm se observă cel mai bine de oare „euromast”, un turn de beton înalt de 110 metri, în vârful căruia este amenajat un restaurant. Prin pereții de sticlă ai restaurantului se poate urmări încordarea mușchilor de oțel ai gigantului port.

Istoria multiseculară a Rotterdamului a cunoscut multe zile zbuciumate, dar există una care nu va putea fi uitată niciodată: 14 mai 1940. Atunci aviația hitleristă a „smuls inima” orașului. În urma unui bombardament sălbatic, centrul cu toate monumentele istorice a fost ras de pe fața pământului. În Olanda există sumedenie de monumente care amintesc de zilele grele ale ocupației naziste. Dar cea mai expresivă mi se pare o sculptură din centrul Rotterdamului, închinată tragicului eveniment din 1940; lucrarea înfățișează un om căruia i se smulge inima din piept.

După ce vizitezi și Amsterdamul, te convingi, însă, că aforismul olandezilor cu privire la acest oraș este o simplă figură de stil. Căci și acolo se muncește și se gîndește. Amsterdamul este un oraș universitar, un oraș al muzeelor, orașul lui Rembrandt. Odinioară unul dintre cele mai mari centre bancare din lume, Amsterdamul își păstrează și astăzi într-o anumită măsură rolul în această sferă de activitate. În afară de asta, este un important centru industrial și unul din cele mai mari porturi europene.

P. Kapralov

Rotterdamul renăscut din ruine.

MINIATURI

Mușchetarii
de porțelan

În colecțiile de porțelanuri rusești pot fi deseori admirate figurine pline de grație înfățișând eroi ai literaturii sau servicii cu diferite destinații ale căror desene sînt inspirate din operele unor mari scriitori.

Aproape toate subiectele abordate se referă la prima jumătate a secolului trecut, epocă înfloritoare în arta decorativă rusă, care ne-a transmis piese de o rară finețe. Ele sînt apreciate de colecționari și pentru varietatea lor. Realizate cele mai adeseori de mici manufacturi situate pe domeniile nobili-

mi, care produceau porțelanuri numai pentru stricta folosință a aristocrației, piesele reprezintă o adevărată incintă pentru ochi.

O astfel de manufactură a funcționat între 1814 — 1831 și la Arhanghelskoe, pe moșia bogatului prinț Iusupov. De obicei desenele de pe servicii sau vase erau gravuri imitate după ediții franceze ale operelor lui La Fontaine, Fénelon, Chateaubriand și alți scriitori de faimă mondială.

Porțelanurile rusești, opere ale meșterilor de la Arhanghelskoc, Korotkovo, Kuskovo, Gorbunovo, Volokitino, Gardner sau de la manufactura imperială pot fi admirate în multe muzee ale Uniunii Sovietice. Printre piesele care atrag atenția se numără miniaturi inspirate din romanul „Paul et Virginie”, fermecătoare statueti reprezentînd personaje din „Notre-Dame de Paris”, un bust din porțelan alb al marelui Voltaire etc. etc. Porțelanurile de Petersburg sînt și ele uimitoare prin finețea execuției lor. Afirmatie dovedită de figurinele lui Porthos și Aramis, doi dintre cei trei mușchetari din celebrul roman al lui Alexandre Dumas, pe care le reproducem alăturat.

DE-ALE FIZICII

Münchhausen
nu mințea!

Celebrul baron Münchhausen se lăuda că se apăra de ghiulele prin zburându-le cu mina, ca pe niște muște. Mințea ca de obicei? Cel puțin de data aceasta nu, cu condiția ca legendarul erou inventiv să fi știut fizica.

Dar mai întîi o întîmplare autentică, datînd din perioada primului război mondial. Un aviator francez, care zbura la 2 000 de metri înălțime, a simțit cum îi trece pe lângă obraz ceva ce părea un bondar. Mirat de altitudinea la care se afla insecta, a prins-o în palmă. Spre surprinderea lui a constatat că era un glonte de pușcă, probabil tras de pe sol de un infanterist german.

La început, povestitorului nu i s-a dat crezare. Dar după aceea, un coleg al lui, pasionat de fizică, a luat creion și hîrtie, a făcut cîteva calcule și a ajuns la concluzia că cele relatate de aviator erau perfect verosimile. Căci e

adevărat că un glonte pornește cu 800—900 de metri pe secundă, dar pe măsură ce înaintează rezistența aerului acționează ca o frînă. Spre sfîrșitul traiectoriei sale viteza se reduce pînă la aproximativ 40 de metri pe secundă.

În momentul în care pilotul a prins glonte, avionul înainta cu 140 de kilometri pe oră. Ceea ce înseamnă că vitezele se echivalau și, direcția fiind aceeași, proiectilul era aproape imobil în raport cu avionul. În asemenea condiții, era mai ușor de capturat chiar decît un bondar.

În schimb tot fizica ne învață că astăzi, dacă dintr-un avion care zboară cu 800—1 000 de km/oră ar cădea asupra unui alt aparat, care înaintează cu aceeași viteză, dar în direcție contrară, cîteva pietricele, ele ar perfora fuzelajul, ca și cum ar fi fost gloanțe trase de o mitralieră.

O experiență în acest gen au făcut participanții la cursa automobilistică Leningrad-Tbilisi care, deși a avut loc în 1924, a rămas de pomină. Ajungînd în Gruzia, concurenții au fost întîmpinați cu entuziasm de țărani. În semn de prietenie, aceștia le aruncau mere, pepeni și alte fructe, menite să stingă setea vajnicilor autoșoferi. Numai că darurile făcute cu dragă inimă s-au transformat în veritabile proiectile, care avariau caroseria mașinilor și răneau pasagerii.

Explicația e simplă și ține tot de domeniul fizicii: energia de mișcare a unui pepene de 4 kg aruncat asupra unui automobil care gonește cu 120 km/oră este aceeași cu a unui glonte de 10 grame, care țîșnește din țeava unei puști.

Cunoașterea principiilor conform cărora acționează corpurile în mișcare are adesea efecte foarte salutare. Grație faptului că era la curent cu aceste legi fizice, mecanicul de locomotivă Iuri Borcev, de pe linia Ielnikov-Olșanka, a reușit să evite o catastrofă. Garnitura pe care o conducea el urma la o mică distanță un alt tren. La un moment dat, tocmai cînd urcau panta unui deal, cîteva vagoane din primul tren s-au desprins de celelalte și au început să coboare de-a-ndaratelelea. Din fericire, Borcev avea un ochi exercitat și și-a dat repede seama de viteza cu care veneau. El a oprit locomotiva pe care o conducea și a făcut marșarier, străduindu-se să ia o viteză apropiată de cea a vagoanelor. Manevra a reușit perfect: cînd cele două garnituri au intrat în contact, șocul a fost atît de neînsemnat, încît pasagerii nu și-au dat seama de nimic.

DARURILE NATURII

În împărăția
kulanilor și zimbrilor

Moscova, Bulevardul Komsomolski. Într-una din clădirile situate pe marea arteră a capitalei sovietice există un magazin cu o firmă oarecum neobișnuită: „Darurile naturii”. Amatori de lucruri deosebite pot procura aici ciuperci și alune uriașe, afine, roșii macerate, carne de elan, urs, saigak, capră sălbatică, potîrnichi de tundră, cocoși de munte și fazani cu penaj strălucitor. Toate aceste delicatose provin din ținuturile mlăștinoase ale Nordului, din taigaua

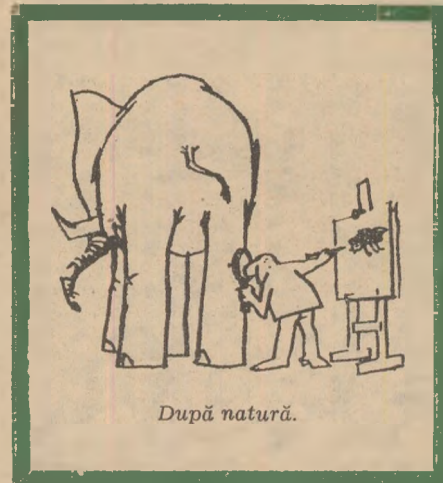
siberiană, din stepele Sudului, din munții, din pădurile de mesteceni din ținutul Reazanului. Darurile naturii...

La mii de kilometri de Bulevardul Komsomolski, în Marea Aral, se află situată insula Barsa-Kelmeș, un pămînt arid cu iarbă rară și tufișuri, dar în care saigakul, o specie extrem de rară de antilopă, se simte de minune. Rară e totuși greșit spus, căci astăzi rezervațiile și parcurile naționale din sud-estul Uniunii Sovietice dispun de două milioane de capete! Turmele se înmulțesc într-un asemenea ritm, încît în cursul ultimilor zece ani au fost puse în comerț 30.000 de tone de carne de excelentă calitate.

Exemplul acesta nu reprezintă însă decît unul dintre multe altele. În cele 73 de rezervații și terenuri de vînătoare situate pe uriașul și variatul teritoriu al Uniunii Sovietice au fost elaborate norme necesare reconstituirii, protecției și reproducerii numeroase specii de animale prețuite nu numai pentru carne, dar și pentru blană. Astfel, la Barguzin, în Transbaikalia este crescută zibelina, la Voronej castorul, iar la Hoper ondatra rusească.

Elanul, podoaba pădurilor, amenințat și el cu dispariția, a fost nu numai salvat ci reprodus în asemenea măsură, încît e vinat în cantități impresionante: 30—40.000 de capete anual! Cît despre castori, din care pe la începutul secolului nostru în U.R.S.S. nu mai existau decît 1500 de exemplare, numărul lor a depășit acum 40.000. În afară de blană castorii mai oferă un produs glandular, foarte prețuit în parfumerie.

În rezervațiile sovietice sînt protejate și animalele despre care s-ar putea spune că reprezintă adevărate piese de muzeu. E vorba de tigrii turanieni și usurieni, de o specie de urs alb, de cervus elaphus) de Kulan, de calul sălbatic al lui Prjevalski, unicul străbun încă în viață al calului domestic și de străvechii zimbrilor, ale căror ultime specimene au „reînviat” pe pășunile rezervațiilor din Bielorusia, Caucaz și de pe Oka.

După natură.

HOCUS - POCUS

Atenție, magicieni!

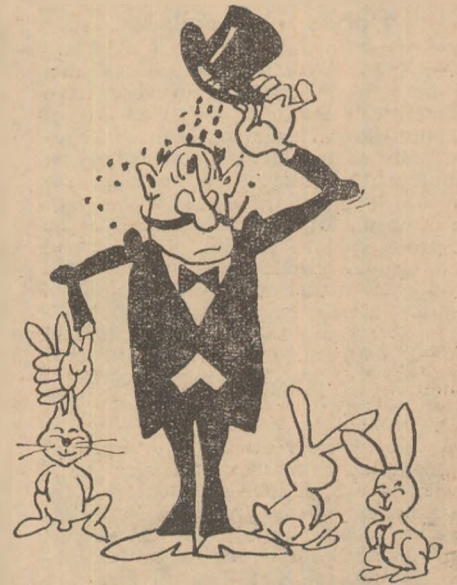
În plin centru al orașului Praga și în plină zi, sub privirea mirată și indignată a trecătorilor, un bărbat elegant a îndesat o față firavă într-un coș mare

O fosilă vie; calul lui Prjevalski.

pe care apoi l-a străpuns cu o sabie. Totul s-a petrecut atît de repede, încît nici unul din trecători n-a izbutit să oprească mina nemiloasă care după pușin timp a mai străpuns de cîteva ori coșul. Atunci mulțimea a început să vocifereze. Dar cînd spiritele erau mai în-

Fără cuvinte.

cinse, coșul s-a răsturnat și fata a ieșit nevătămată oprind cu un zîmbet fermecător răzburarea mulțimii.

În același timp, alți vreo sută de magicieni săvîrșeau minuni pe străzile orașului îndeplinind astfel una din condițiile obligatorii ale primului Festival internațional al iluzioniștilor de la Praga. Și orice praghez întîlnind pe stradă un om cu insigna festivalului avea dreptul să-l oprească cu rugămîntea să-i arate o „minune”. (Presă îi înștiințase din timp pe locuitorii orașului despre acest privilegiu). Să nu vă închipuiți să nu s-a făcut uz de el. A fost oprit însuși doctorul Schram din München, care nu seamănă de loc a magician.

— Sufli în această foaie de hîrtie — i-a propus el tinerei care-l oprise.

Și hîrtia a dispărut în văzul tuturor. „Dar cum se poate?” s-au întrebat cei de față. Răspunsul îl primesc însă numai cei ce fac parte din clubul magicienilor. Fiecare membru al clubului a jurat să nu s-a destăinuie nici unui „muritor de rînd” secretele măiestriei sale. Între colegi însă acest lucru este permis. Pentru aceasta, de altfel, s-au adunat la Praga peste 500 de magicieni din 16 țări.

...În una din sălile Casei de cultură a lucrătorilor din transporturi și telecomunicații se afla o masă de scris în fața căreia șirurile de scaune fuseseră așezate în semicerc. La masă numai doi oameni, președintele comitetului de organizare a festivalului, care era totodată și traducător, și un magician care își demonstra măiestria. Magicienii s-au perindat toți prin fața asistenței.

Dacă vreun scamator din secolul trecut s-ar fi aflat la această adunare și ar fi văzut fie și un singur număr prezentat de colegii din secolul al XX-lea de invidie și-ar fi pus capăt zilelor. De pildă, un anume Soks poate „extrage” dintr-o banală bucată de scîndură două duzini de sticle de lichior. Ba poate să le scoată și din buzunarul d-voastră căci scîndura este numai un pretext. Iluzionistului îi este totuna ce și de unde „extrage” dacă aparatul din culise funcționează ireproșabil.

Toate acestea sînt îndeobște cunoscute și totuși stîrnesc de fiecare dată uimirea și admirația spectatorilor. Pentru că lucrul cel mai important în magie este că ne face să uităm de grijile cotidiene. Și aceasta este într-adevăr o mare măiestrie.

V. Krivoșeev

„Herr Doktor“ cade în capcană

(Urmare din pag. 4-a)

— Atunci putem socoti că discuția amicală a avut loc. Culcă-te, încearcă să ațipești puțin! Dimineața va trebui să lucrezi.

Cele patru antracte ale „Hovașcinei“

Probabil că cititorul se întreabă cum de am ajuns să-l dibuiesc pe Șevțov, de ce m-am dat drept expeditorul Saenko ș.a.m.d. Iată cum s-au petrecut lucrurile.

„După ce ușa se închisese cu zgomot în spatele Annei Sturm și a prietenei ei, Slavin coborîse scara și se oprise în fața apartamentului cu pricina. Pe o tăbliță de metal fixată la intrare scria: „Inginer I. M. Șevțov“. Se înțelege că nu-i fusese deloc greu să culegă informații despre proprietarul apartamentului. Astfel a aflat că Șevțov lucra la serviciul tehnic al șantierului naval. Soția lui era medic la un spital, iar fiica, dragălașa Lilia, cu născut obraznic — era studentă la facultatea de istorie a Institutului pedagogic. Cine ducea oare desenele mai departe? Șevțov în persoană? Lilia sau poate mama ei? Iată o întrebare la care trebuia să afle cit mai grabnic răspuns.

Lui Slavin îi veni o idee riscantă, în schimb foarte ademenitoare. Să pornească investigațiile „dinăuntru“, folosind drept „cal troian“ pe Lilia Șevțova. Cum să facă, însă, cunoștință cu ea? Pe stradă? Nu ar fi inspirat încredere, ar fi stîrnit bănuiele.

Îi surisese, însă, norocul. Printr-un concurs fericit de împrejurări aflase că Lilia stătea la coadă ca să cumpere bilete pentru ansamblul de operă venit în turneu, așa încît hotărî să facă cunoștință cu ea la teatru. După ce citi atent afișul se opri la „Hovașcina“, nu pentru că i-ar fi plăcut mai mult această operă, ci pentru că ea avea cinci acte, deci patru antracte. Prin urmare, oțerea mai multe șanse de a găsi un pretext ca să facă cunoștință cu fata.

La teatru Slavin se dovedi în formă. Și cînd el era în formă, nici o fată nu rezista farmecului său. Succesul îi fu definitiv asigurat după ce, la întrebarea Liliesi pe ce se ocupă, răspunse pe un ton nepăsător și puțin ironic: „Împing înainte știința. Există o disciplină numită istorie. Ai auzit de ea?“

Ziua de 3 august fusese extrem de rodnică pentru Slavin. În ziua aceea o supraveghe pe Rita, urmînd-o la bibliotecă. Operația de predare a cărților se desfășură ca de obicei. Apoi direct de la bibliotecă, după ce-l dădu pe Sturm în grija lui Grișa Lialko, Slavin porni spre locuința lui Șevțov. Avea întîlnire cu Lilia. Văzînd-o însă pe Anna intrînd în casa familiei Șevțov, Slavin se temu ca nu cumva odrasla lui Sturm să-i dea peste cap planul. Dar Lilia nu întîrzie decît cinci minute. Cum ieși din casă îl luă de braț și porniră grăbiți la drum.

— De ce gonim așa? — se interesă el.
— Ah, nici nu știi ce bucurăoasă sînt — răspunse ea. — Tata ne-a anunțat că pleacă din nou sîmbătă, iar eu și mama am plănuit să dăm o serată.
„Tata pleacă din nou“ — reținuse Slavin din sporovăiala neobosită a feței.

— Tatăl tău pleacă mereu de acasă

sîmbăta? se interesă el mai tîrziu, așa parcă în trecut.

— În ultimul timp se duce din ce în ce mai des la un prieten, care are o vilă la Dubki. Joacă cărți, pescuiesc. Se întoarce luni dimineața, direct la serviciu. Dar îl privește, n-are decît să se distreze. Nici noi n-o să ne plictisim în lipsa lui. Vii, nu? Vreau neapărat să vii. O să dansăm, o să bem puțin.

„Așa am aflat eu de călătoriile lui Șevțov. Slavin mă trezise în puterea nopții. Dezbăturăm situația pe toate fețele. Aveam impresia că vila de la Dubki era ultima verigă a afacerii de la Nijnelimansk. Poate că de acolo documentele, procurate de Rita Lazenko, erau trimise mai departe. Dar cum? Pînă la urmă stabilirăm ca, începînd chiar de a doua zi Slavin să-și strămute atenția de la fiică la tată. Așadar, pe Lilia o aștepta o mare dezamăgire. Serata se va desfășura fără Lionea Slavin care va avea de rezolvat o „problemă urgentă“. Iar la vilă, pe urmele lui Ivan Mihailovici, trebuia să plece eu împreună cu Slavin.

A doua zi dimineață, se petrecu ceva neașteptat. În timp ce mergea la serviciu, Șevțov trecu pe la casa de bilete a gării. Slavin intră după el și observă că inginerul luase bilet pînă la Harkov, la acceleratul de seară.

— Ia te uită! am exclamat eu cînd am aflat. Este evident că Ivan Mihailovici îi minte pe cei de acasă. Nu merge la nici o vilă, nu?

— Dar dacă se duce și la Harkov și la vilă? — se întrebă Slavin.

— Naiba știe ce o fi la mijloc — am răspuns eu. N-are decît să-și ducă de nas soția și fiica, dar nu și pe noi. Iată cum procedăm: tu, Slavin, să nu-ți scapi nici o clipă din ochi pe Șevțov. Dacă merge într-adevăr la Dubki, du-te după el. Eu mă duc la acceleratul de seară. Îl aștept pe inginer acolo.

Cercetarăm apoi mersul trenurilor, confruntărăm sosirile și plecările garniturilor din și spre toate gările de pe linia Nijnelimansk-Harkov în care oțerea acceleratul și stabilirăm că Șevțov, dacă avea să plece într-adevăr, trebuia să coboare neapărat la Ziminka. Numai de acolo acceleratul Kiev-Nijnelimansk izbutea să ajungă înapoi luni, înainte de începutul zilei de muncă.

Am plecat apoi la Zaharian și după ce m-am sfătuit telefonic cu Odesa, în speță cu Nilin, am prevenit serviciul de transport al contrainformațiilor din Ziminka și, pentru orice eventualitate, și pe cele din Harkov și Moscova. Aveam nevoie de un ajutor serios. Zaharian îmi făcu rost imediat de acte pe numele expeditorului Saenko de la „Saharotrest“ și chiar mă aprovizionă cu mincare pregătită în casă.

Slavin, însă, sârmanul de el, trecu prin clipe cam grele. Lilia își condusesse tatăl pînă la autobuzul care făcea curse la Dubki. Așa încît Slavin trebui să facă apel la toată istețimea lui ca să nu fie observat de fată și sări în autobuz din mers. Dar după o stație fu nevoit să coboare tot din mers, pentru că inginerului Șevțov nici nu-i trecea prin minte să meargă la vilă. Deodată, de parcă și-ar fi amintit brusc că uitase ceva acasă, se ridică și sări din autobuz. La primă stație de tramvai urcă într-un vagon de clasa I-a și coborî la gară; pînă la plecarea trenului clipele erau numărate.

(Va urma)

Casa de cultură a raionului V. I. Lenin
Calea Rahovei nr. 151
tel. 23 03 01

Primește înscrieri pentru completarea locurilor la următoarele cursuri și cursuri:

- cercul literar
- cercul de artă plastică
- cercul foto
- curs de pian
- curs de vioară
- curs de acordeon
- curs de mandolină — chitară

Se pot înscrie toți amatorii de artă, indiferent de vîrstă și profesie care doresc să-și perfecționeze aptitudinile sub îndrumarea competență a personalului artistic al Casei de cultură.

Informații și înscrieri zilnic între orele 10—13 și 17—22 la secretariatul Casei de cultură.

Gospodine!

Mențineți
prospețimea
piinii în
condiții
igienice în

**PUNGI
SACOȘE**

De vînzare la unitățile „Alimentara“
și centrele de pîine

Casa de cultură a raionului V. I. Lenin
Calea Rahovei nr. 151
tel. 23 03 01

ANUNȚA

CONCURS

pentru completarea locurilor vacante la următoarele formații artistice:

- teatru
- teatru de păpuși
- brigada artistică
- cor
- canto clasic
- dansuri populare
- dansuri moderne
- orchestră de muzică ușoară (instrumentiști și soliști vocali)

Concursul va avea loc la sediul Casei de cultură în zilele de:

- duminică 2 octombrie, ora 10 dimineața
- duminică 9 octombrie, ora 10 dimineața
- duminică 16 octombrie, ora 10 dimineața

Se pot înscrie la concurs artiști amatori din întreprinderi și instituții, indiferent de vîrstă și profesie, care doresc să-și desăvîrșească pregătirea artistică sub îndrumarea competență a personalului artistic al Casei de cultură.

Informații și înscrieri, zilnic la sediul Comitetului raional de cultură și artă din Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 9 etaj II, camera 36—38, tel. 14.43.08 și la secretariatul Casei de cultură, între orele 10—13 și 17—22.

COLOROM

GALLUS
Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LÎNĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE

Din experiența

unui holtei

În filmul „Apartamentul“ un holtei folosea pentru spaghete o rachetă de tenis în loc de strecurătoare. Femeile din sală au comentat cu dispreț: „Numai un holtei poate să nască oase ca asta!“ Un mod de a gândi tipic feminin.

Holteii știu să se descurce de minune. Am un prieten, holtei și el, care-și prepară macaroanele cu ajutorul unei măști de scrimă. În ce mă privește, mă servesc de o bucată de plasă veche, pentru fereastră. Cum să nu improvizez, dacă dispunem de mai puțin timp decât gospodinele? Și v-o spun fără ocoluri: inventivitatea noastră e de-a dreptul uimitoare și dezvăluie cu subtilitate trăsăturile individuale ale caracterului fiecăruia.

Dacă, bunăoară, n-am timp să fierb cartofii, înfig în ei baioneta — suvenir din al doilea război mondial — și-i prăjesc pe plita electrică. Baioneta e de neînlocuit și la scoaterea găinii din supă. Da, și încă un amănunt prețios: după ce mi-am făcut un cucui în frunte lovindu-mă de ușa deschisă a bufetului, am luat convenitele măsuri de precauție obișnuindu-mă să pătrund în bucătărie cu casca de scafandru pe cap. În bucătărie e, însă, cald și atunci îmi prepar mincarea în chiloți de baie.

Stăteam așa, într-o zi, în bucătărie — desculț, în chiloți de baie și cască de scafandru, cu baioneta într-o mână și un pumnal în cealaltă (cu pumnalul sparg gheața) — când am auzit o bătaie în ușă.

— Intră! am strigat.

Ușa se deschise și răsună o voce plăcută de femeie:

— Bună ziua, sint președinta asociației...

Aici vocea se întrerupse brusc. Asta coincide cu apariția mea din bucătărie.

— Vă ascult, i-am zis arătându-i cu pumnalul un scaun.

Urmă un urlet foarte asemănător cu sirena „Salvării“. Urletul se stinse treptat, pe măsură ce femeia se depărta de casă...

Noi, holteii, sintem nevoiți deseori să ne spălăm singuri lenjeria și o facem, așa spune, cu succes. Aproape toate cămășile mele sint de nailon; în fiecare dimineață fac duș îmbrăcat în cămașa din ajun, pe urmă o pun la uscat. Un prieten de-al meu umple cada cu fulgi de săpun, pe urmă se bagă în cadă cu rufele murdare pe el și se bălăcește până când lenjeria se face curată. Vasele murdare le spălăm, și eu și el, sub duș și le uscăm pe plită.

Mulți holtei aplică în gospodărie instrumentele și procedeele cerute de profesia lor. Cunosc un paznic care bate carnea pentru friptură cu bita. Iar pentru a nu uita cine știe ce fleac, un prieten al meu, aviator, respectă procedura premergătoare zborului, ori de câte ori pleacă de acasă verifică lista scrisă pe ușă cu cretă: „Cheile? Țigările? Gazul e închis? Cîinele a mincat? Șosetele sint la culoarea costumului? Pentru a feri podeaua și covorul de praf, același aviator le acoperă cu o parașută. În scopuri similare eu folosesc hîrtia de ziar. O revistă săptămînală, de pildă, îmi ajunge exact pentru o săptămînă. În plus, coperta ei multicoloră poate fi transformată într-o față de masă veselă. Mi-am cumpărat un paravan pliant care maschează un colț de cameră. Asta-i cel mai bun mijloc de a scăpa de contemplarea cotidiană a ghetelor vechi, cearșafurilor murdare și altor gunoaie. Prietenul meu, paznicul, folosește în acest scop un imens cufăr oriental.

Ținînd seama că un pat desfăcut poate să strice aspectul pînă și al palatului din Versailles, un alt prieten al meu, fost infanterist, se culcă pe jos, într-un sac de dormit așezat peste o saltea pneumatică, foarte ușor de umflat cu ajutorul unei pompe de bicicletă.

— Mă îngrozesc numai la gîndul că așa putea să pierd zece minute cu strînsul așternutului, spune el. N-am decît să dau drumul la aer — fiu-u-u, apoi o lovitură de picior și nu rămîne nici urmă de saltea și sac!

Într-o zi am descoperit în baia unui prieten însurat niște chiloți de copil, patine pe rotile, papuci murdari și — iertați-mă — un suport, agățate claie peste grămadă pe o frînghie. A doua zi au venit ei la mine. Lustruisem totul lună, dar soția prietenului meu își viri nasul în bucătărie și, dînd cu ochii de o ceașcă, una singură, uitată în chiuvetă, exclamă cu dispreț:

— Ce ți-e și cu holteii ăștia! Mă întreb cum de pot să trăiască în atîta murdărie!...

(După „Nedeala“)

— Dacă nu te tunzi, să nu mai vii data viitoare!

Se caută un cal

Vă place baletul? Eu personal îl ador. Păcat că e atît de greu să răzbești la premieră.

— Adresează-te directorului grădinii zoologice, m-a sfătuit un prieten. Îți face el rost de bilete.

M-am dus, cam nedumerit, la director. — Bilete? m-a întrebat el. La operă? Simplu! Poftim un biletel, cu asta intri în loja pentru personalul teatrului. Avem acolo două locuri permanente. „Locuri zoologice“, li se spune.

Am asistat la premieră, pe urmă l-am vizitat pe prietenul meu care mi-a povestit următoarea istorioară.

Într-o zi, directorul grădinii zoologice, trecînd pe lângă teatrul regional de operă și balet, dădu cu ochii de un anunț: „Teatrul caută urgent un cal“. Sensibil la suferințele altora, directorul intră în sală și spuse:

— N-am la îndemînă un cal. Pot să vă ofer, însă, o zebra.

Cum era tocmai înainte de premieră și domnea o harababură de nedescris, regizorul secund fu bucuros să accepte ce i se oferea. În ziua premierei, însă, mare scandal. Actorul care-l juca pe Don Quijote declară categoric:

— Nu încalec pe dobitocul ăsta vîrgat! Rossinanta o fi ea mirtoagă, dar e cal.

— De unde să-ți iau un cal? strigară într-un glas regizorul principal și secund. Ce-i donquijotismul ăsta? Suie pe zebra!

— Nici nu mă gîndesc!

Atunci fu chemat pictorul decorator și i se spuse:

— Vopsește-o. S-o faci cal. Repede! În linii generale, premiera se bucură de succes.

Așa luă naștere colaborarea creatoare dintre teatru și grădina zoologică.

Se pregătea baletul „Baiadera“. În timp ce se repeta dansul cu șarpele regizorul exclamă:

— Dragii mei! Intrevăd posibilitatea

de a folosi natura vie! Va fi ceva colosal!

— Actorii începură să strige ca din gură de șarpe. Cu toate acestea din grădina zoologică fu adus un șarpe în carne și oase.

— Nu mușcă, de regulă, îi lămurii îngrijitorul, doar șuieră din cînd în cînd. Pentru orice eventualitate, însă, nu vă apropiați. Dansați la distanță.

— Asta-i o încălcare grosolană a legilor de protecție a muncii, se indignă un actor.

După șarpe urmă o capră vie în „Esmeralda“. Capra se comportă civilizată, numai cînd apărură Quasimodo se porni să behăie și se retrase spre culise.

Într-un cuvînt, ajutorul grădinii zoologice devenea din ce în ce mai necesar.

Se întîmplară, însă, și lucruri neplăcute. Pentru a improspăta spectacolul, regizorul baletului „Don Quijote“ se gîndi să introducă pe scenă un măgar viu pentru Sancho Panza. În plin spectacol, însă, măgarul se propti în mijlocul scenei și nu se mai urni din loc. La început Sancho Panza îl luă cu binișorul, șoptindu-i ceva la ureche, apoi trecu la amenințări și în cele din urmă îi arse una cu bățul. Măgarul se supără și se porni să ragă. Orchestra nu se mai auzea.

De altfel, regizorul principal nu asistase la această scenă. Se afla în grădina zoologică unde alegea, pentru un balet modern, un hipopotam în carne și oase.

I. Zolotarev

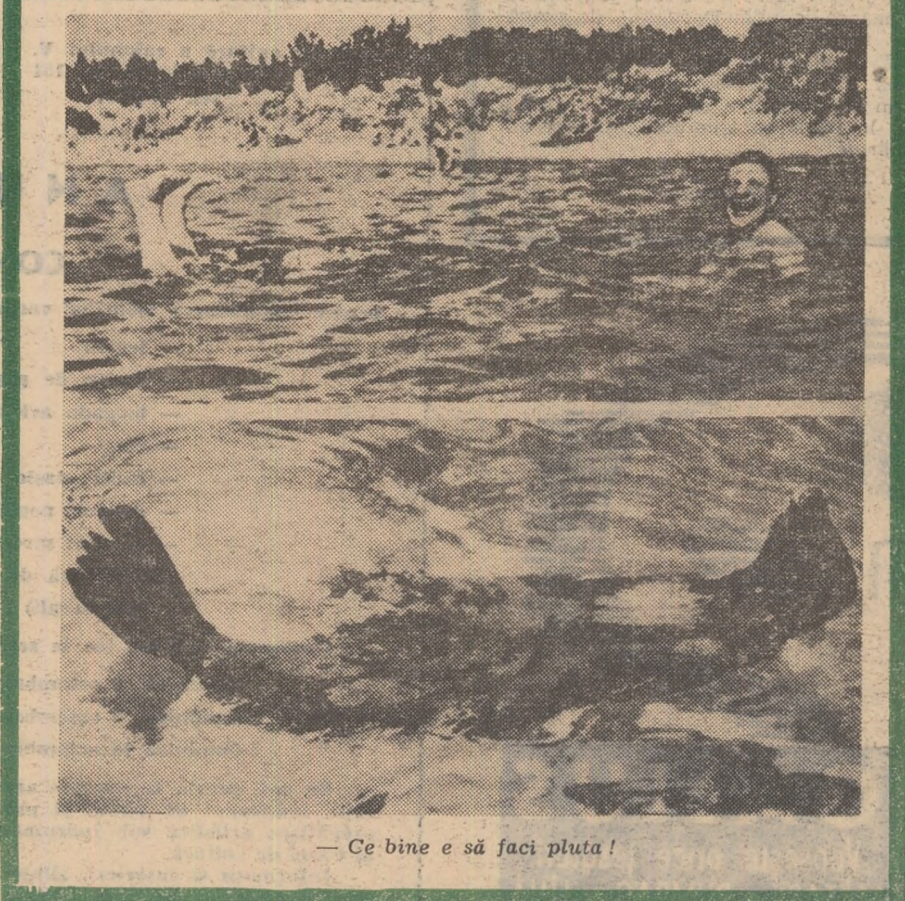
— Sper că o să le facă plăcere copiilor.

Atenție! Motor!

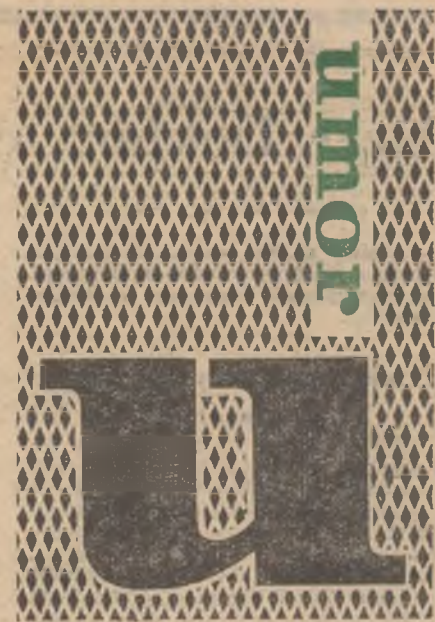
Undeva, în nord, se filmează în aer liber. Acțiunea se petrece — evident — undeva, în sud.

Atenție, începem filmarea! Rog pe toți să se pregătească! Aduceți mai mult nisip... mai mult! Așezați o umbrelă de soare... așa, neglijent! Atenție! Motor!... La naiba! Ce e cu zăpada aia? Și omul ăla de zăpadă? Deplasați-l pe planul doi! Filmăm o plajă, nu un peisaj din Arctica. Spargeți țurțurii de pe copaci și agățați frunzele mai repede! Indreptați reflecțiile spre umbrelă! Atenție! Mo-

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

— Ce bine e să faci pluta!

tor! Stop! Pe acoperișul turnului de salvare a mai rămas puțină zăpadă. Dați-o jos cu lopețile, repede! Actorii, pe primul plan! Culcați-vă pe plajă! Nu sub pățuri, pe pățuri! Atenție! Motor!... Stop!

Actorul din planul doi, dumitale îți vorbesc! Ce faci cu căciula aia sub sombrero? Scoate-o imediat! Sintem pe plajă, nu la balamuc. Atenție! Motor!... Nu, irosim de pomană timp și peliculă. De ce suflă în pumni? Scenariul prevede o arșiță de iulie!

Tovarăși milițieni! De cîte ori v-am rugat să-i îndepărtați pe gură-cască ăia înfoliați în blănuri?! Atenție! Motor!... Stop! De ce vă zgîlțîiți? Vă rog să stați liniștiți! Nimeni nu tremură! Motor!... Stop! Dumneata, duđuie, ia puțină apă în boneta de baie și stropește-ți vecinul! (În scenariu scrie: „Cel stropit ride de plăcere“). Rîzi mai vesel! Stropește-l mai energic, să nu înghețe apa!

...Stop! Tinere, n-ai dreptul să te învinețești, filmul e în culori! Machior! Aplică-ți niște roșu pe obraji! Între timp puteți să vă înveliți cu păturile. Actorul din prim plan! De ce nu te învelești? Poftim? Ți-au înșepnit mîinile? Freacă-le imediat cu zăpadă. Nu cu nisip, cu zăpadă!! Așa... Continuăm!

Hei, acolo, pe țarm! Impingeți cu prăjina ghețarul ăla! Mai departe! Filmăm panoramic. Ce face degeratul? Nu mai mișcă? Scoateți-l din cadru! Atenție! Motor! În prim plan nisip, spinări bronzate, copii de gheață... Ptiu! Desființați copcile sau îmi pierd mințile! Motor! Panorama apei! În prim plan — nisip, spinări, genunchi... Stop! Pauză pînă trece spărgătorul de gheață... Atenție! Actorii în cadru! Motor! Panorama apei! Hei, acolo, în dreapta! Nu bătațoriți pămîntul cu picioarele! Sintem pe plajă, nu pe ringul de dans!... Intrați în apă... mai adînc! Mai adînc, vă spun, fără fandoseli!... Stop! Așa nu terminăm filmul niciodată. Ștergeți chiciura de pe sombrero!... Ba nu, lăsați-o! Incepe viscolul. Pauză! Ce climă infernală, n-ar mai răbda-o pămîntul...

I. Osenka

În trecut

● Dacă peștii ar avea atîtea secrete cîte au oamenii e puțin probabil că ar rămîne muți.

● Intotdeauna se găsesc eschimoși care elaborează instrucțiuni despre felul cum trebuie să se poarte africanii în caz de arșiță insuportabilă.

● Conștiința se naște, uneori, din propriile-i remușcări.

● Unii canibali se folosesc de furculiță și cuțit și consideră asta un progres.

● Vă puteți imagina o femeie care ar permite iubitelui ei să-i povestească vrute și nevrute timp de o mie și una de nopți?

● Plagiatorii pot să doarmă liniștiți. Muza e femeie și femeile mărturisesc rareori cine a fost primul.

● Avea conștiința curată. N-o folosise niciodată.

(Din „Krokodil“)